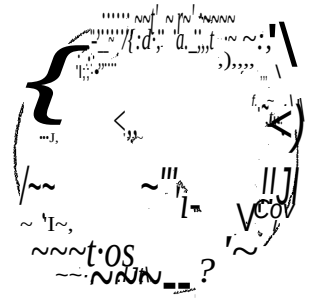

K.K.T.C.

YAKIN NOCU ÜNİVERSİTESİ

FEN- EDEBİYAT FAKÜLTESİ

TÜRK DİLİ VE EDEBİYATI

BÖLÜMÜ

1958-1974;YJLLAfil.ARASINDA KIBIDS'TA

YAŞ.ANANCANLI HATIRALAR

MEZUNİYET ÇALIŞMASI

AYŞEJ3ABALİKKİ

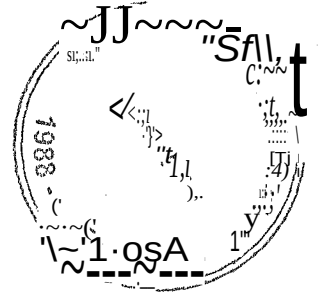
970027

DANIŞMAN

DQÇ. DR. BÜLENT YORULMAZ

2001

LEFKOŞA

ÖNSÖZ

1958-1974 döneminde müzeli sırasıyla alınan bu araştırmayı hazırlarken, amacım insanlarımızın savaş yıllarında yaşadıkları acı, korku, insanlık dışı olayları ve baskı dolu günleri yaşamayanlar ya da çok küçük yaşta olup olayları anımsayanları göz önünde tutarak hazırladım.

Bu amaçla yola çıkarak özellikle günümüzde yaşayanlar hayatı boyunca onlarla konuşmanın, yaşadıkları genç nesillere aktarmanın, onlara iyi bir ışık tutacağına inandığım için bu araştırmayı büyük bir özveriyle yaptım. Çünkü ileride bir gün bizleri bugünkü görünümümüzü taşıyacaklara ulaşmak istediğimizde onları bulamayabiliriz, insan ömrü yıllar geçsindir.

Kıbrıs Türk halkının yaşadıklarını, duygularını sayfalar ile anlatılmayacak kadar genişler. Bu direnişi, hürmetli deyimlerle anlatmak için ciltler dolusu yazı gerek. Ben sadece insanların o günlere ait olan anılarını kendilerinin yaşadığı ya da görgü tanığı olan kişilerin olaylarını, yer ve zamanında hiçbir değişiklik yapmadan en sadık biçimde anlatmaya çalıştım.

Araştırma yaparken bazı insanların anlatmak istemediklerini ya da çekindiklerine şahit oldum. Bazı insanlar da yaşadıklarını, başkalarıyla paylaşmak coşkusunu anlatmaktaydılar. Kimileri gözleri yaşlı, kimileri nefretle, kimileri ise sanki o günü şimdi yaşıyor gibi ürkek bir şekilde anlatmaktaydılar. İnsanların gözlerinden o olaylardan çok etkilendikleri ve onlara yapılan kötü davranışları uzun zaman geçmesine rağmen ilk günkü gibi hatırladıkları ve hiçbir zaman unutmayacakları anlaşılıyordu.

Bu düşüncelerle yoruma fazla kaçmadan, belge ve olayları kişilerin konuşma ve açıklamalarını kendi ifadeleriyle anlatmakta yarar gördüm. Araştırmada kaynaklarım bana olayları anlatan kişiler olmuştur. Ailemin büyük desteği ile bu araştırma çalışmalarını büyük bir sorumlulukla dikkate alarak çalıştım.

Mezuniyet çalışmasını hazırlarken bitmek tükenmeyen sabrı ve anlayışı ile bana yardımcı olmuş, Yakın Doğu Üniversitesi Fen-Edebiyat Fakültesi Dekanı,

Türk Dili ve Edebiyat Bölüm Başkan Saygıdeğer hocam Doç. Dr. Bülent yomlmaz'a yardımlarından dolayı teşekkür eder, ayrıca bana bu dört sene boyunca fikirleri~ve.bilgilerinden yararlanmış olduğum tüm hocalarıma da teşekkür ediyorum.

Bğ~er bu çalışma ile hangi aşamalardan geçerek bu günlere nasıl geldiğimizi anlatabilmişsem ve bu ödevim gelecek nesillere ışık tutabilecekse amacıma ulaştım demektir.

Ayşe Babalikki

Lefkoşa, 2001

GİRİŞ

1958-1964 Yılları Arasındaki Hatıralar

Ergün Uysal (1958)

Murat Sayacioğlu (1958)

Selim Harritoglu (1963)

Zehra Güç (1963)

Ziya Mehmetoğlu (1963)

1968 - 1974 Yılları Arasındaki Hatıralar

Altan Harmani (1968)

Fikri El (1968)

İbrahim Muna (1968)

Ömer Şevket (1968)

Ali Özdayı (1974)

Barış Güçlü (1974)

Cenk Sağ (1974)

Ergün Uysal (1974)

Gürel Borucu (1974)

Hasan Babalikki (1974)

Hüseyin Severen (1974)

İsmail İpek (1974)

Kadir Şişman (1974)

Latif Yurtsev (1974)

Metin Özkaraltay (1974)

Mehmet Karaca (1974)

Selim Hamitoğlu (1974)

Süleyman Altıntaş (1974)

Süleyman Hadımcı (1974)

Ziya Çiftçioğlu (1974)

Zeki Fedai (1974)

Zihni Mısırlı (1974)

Zihni Çelik (1974)

GİRİŞ

Kıbrıs'da insanların savaş yıllarında yaşadıkları olayları ve bu günlere gelirken neler yapıldığını genç nesillere anlatmak gerekir.

Bugün ise Kıbrıs tarihi kitaplarla hep bu amaçla hazırlanmakta ve kitaplarını genç nesillere en iyi şekilde aktarmaya çalışılmaktadır. Gençlere hem kitaplardan yardımcı olabiliriz, hem de insanların o yıllarda yaşadıkları anıları dinleyerek bugünlere nasıl geldiğimizi anlayabiliriz. Ben bu yola başvurarak çalışmalarımı bir titizlikle yapıp, insanların yaşadıkları Vbatıraladınleyerek hem sizi bilgilendirmek istedim hem de ben de araştırma yapar-ken çok şeyler öğrendim.

Kıbrıs stratejik konumu nedeniyle hep bölgede güçlü olan devletler tarafından dışarıdan yönetilen bir ada olmuş, kendi toprakları üzerinde egemenlik hakkına sahip bir devlet hemen hemen hiç kurulmamıştır. Tarih süreci içerisinde bu hep Kıbrıs'ın yazgısı olmuş ve ada sürekli olarak değiştirilmiştir.

Kıbrıs Rumları'nın şerh yolu deneyerek ENOSİS'e ulaşma çabalarına Kıbrıs Türkleri'nin karşı koymaları ve mücadeleleriyle geçmiştir. 60 yıllık bu mücadelenin bilançosu acı, gözyaş ve kandı.

1 Nisan 1955 tarihinde bir BOKA gizli örgütünün kurulması ile ada kanlı çarpışmalara sahne olmuş ve ENOSİS'in önünü tıkamak için Kıbrıs Türkleri tüm imkansızlıklarına rağmen mücadelelerine devam etmiştir.

Bu tarihten itibaren Türk- Yunan ilişkilerinde bir gerginlik meydana gelir ve Kıbrıs'ta Rum saldırıları hızla artar. Kendini koruyabilmek amacıyla Türk Toplumunu 1958 yılında Türk Mukavemet Teşkilatı (T.M.T.) kurar.

Bir asırlık özgürlük, bağımsızlık ve Türklük kavgasını zaferlerle sonuçlanması, en dirençli neferlerini toprağa veren, her türlü acıya göğsünü kahramanca siper eden, Türk halkıyla, Anavatan Türkiye'nin yardım ve desteğiyle Kıbrıs'ta bir Türk vatani, devleti ve Cumhuriyeti yaratan efsanevi T.M.T. ile bu günlere gelmiş bulunmaktayık.

T.M.T. kurulduktan sonra Zürih ve Londra Antlaşmaları 1959 yılında İngiltere, Yunanistan, Türkiye, Kıbrıs Türk ve Rum toplumları arasında imzalanır.

Bu anlaşmanın yürürlüğe girmesi ile de 1960 yılında iki uluslu bağımsız Kıbrıs Cumhuriyeti kurulmuştur.

Kıbrıs Türklerinin anlaşmalara sonuna kadar sadık kalmalarına karşın Rumlar, Kıbrıs Cumhuriyetini ENOSİS için bir sıçrama tahtası olarak görmüşlerdir.

1963 yılı sonunda Makarios 13 maddelik Anayasa değişikliği tasarısı ile ortaya çıkmış, Türklerin bu önerileri geri çevirmesi ile de ada genelinde Türklere karşı Rum saldırıları başlamıştır. Rum'lar Kıbrıs Türklerini hiç acımadan onların canlarını hiçe sayarak öldürmekte ve insanlık dışı olaylara maruz kalmaktaydı masum Kıbrıs Türkleri.

1963 yılında ise Lefkoşa, Limasol, Mağusa, Lefke, Yeşilırmak, Erenköy ve Baf'ta şiddetli çarpışmalar meydana gelmekte ve bir çok masum insanlar şehit olur.

Bu çatışmaların ardından hızla gelişen olaylar sonucu Türkiye Garanti Antlaşmasına dayanarak 20 Temmuz 1974 tarihinde adaya asker gönderilir.

I. Barış Harekâtı ve II. Barış Harekâtı gerçekleştikten sonra da Rum ve Türk toplumlar arasında bir sınır çizilir. V~ artık Türk toplumunun kendine ait bir toprağı ve özgürce; bağımsız bir şekilde hayatı sürdürür.

İşte yaşanan bu olaylar tüm tarih kitaplarında bulunmakta ve genç nesillere aktarılmaktadır. İnsanların yaşadıkları korku, acı günleri ve Rumlar'ın yaptıkları insanlık dışı olayları Kıbrıs Türkleri tarafından en iyi şekilde bilinmekte ve öğrenilmesi gerekmektedir.

1958-1964Yılları Arasındaki Hatıralar

"1958 yılında komutan olarak görev yapmaktaydım.

1958 yılında adaya silahlar çok gizli bir şekilde dağıtıldı. Genelde silahları köye ben dağıttım.

Bir gece Tabur Komutanı benşyanına çağırır. Bana teşkilatın arabasının ~~barutluğunu~~ silahlarında acilen Cihangir'e ulaştırılması gerektiğini, bu nedenle arabamı alıp hemen teşkilata gelmemi söyler. Ben de arabamı alıp teşkilata gelirim. Arabamın arka bagajına 58 tane piyade tüfeği koymuşlardı. Tabur Komutanı bu silahları Cihangir muhtarına vermemi/ister. Arabanın arkası yere degecek hale gelmişti. Tek amacım, tehlikesiz bir şekilde silahları Cihangir'e ulaştırmaktı. Ben de tabancamı yanıma alıpyalmz başıma yola koyulurum.

Değirmenlik köyünün içine girdiğim an arabamın sol arka lastiği patlar. Lastiğin patladığı yerin karşısındajse Rum çavuşu oturmaktaydı. Ne yapacağımı şaşırmış hale gelmiştim. Eğer bir tehlike olursa tabancam ile Rum'u öldürüp ağaçların içerisinden Cihangir'e kaççaaktım.

Bu olay üzerine Rum Çavuşu yanıma gelip yardım isteyip istemediğimi sordu. Ben de 'evet isterim' dedim.

Rahat davranmaya çalışıyordum.

Rum ise bagajı açıp yedek lastiği almamı söyler. Yedek lastiği almam için bütün tüfekleri çıkarmak gerekir. Bende bagajın isviçlerinin karımda olduğu yalanını söylerim. Rum Çavuşu da inanır.

O anda aklıma benim arabam ile Cihangir muhtarının arabasının aynı olduğunu hatırlarım.

Tabii bu olaylar gelişirken benim elim tabancada idi bir tehlike karşısında Rum çavuşunu öldürecektim.

Daha sonra Rum Çavuş'una Cihangir muhtarının y~ğenim olduğunu ve benim gibi onun da aynı arabası olduğunu bu yüzden muhtara telefon açıp yedek lastiği g~tirmesini rica ederim. Rum Çavuş'u da bu söylediğim yalana inanır ve hemen muhtara telefon edip olayı anlatır. Muhtar ise birşeyler olduğunu anlar.

Ben gerektiğinde fazla rahat davrandığım için Rum Çavuş'u hiçbir şey anlamıyordu.

İltiltihtarilebirliktearkada destek alarak iki tane daha araba gelir.Muhtar yedek lastiği getirir. Arkada ise iki araba bir şey olursa hemen devreye girmek için hazır bir şekilde beklerler.

Rum Çavuş'una bir şey olmadı»yedek lastiğideğiştiririz.

Böylece bu olaydan da kazası,zbelasız bir şekilde kurtulmuşuk."

(Ergün Uysal, 1958) 1934

Lefkoşa

"1958 T.M.T. kurulmuştu. T.M.T. kurulduğu zaman ben ve arkadaşlarım gönüllü olarak T.M.T.'ye girdik. Bizimle beraber binlerce gönüllü insan teşkilata girmişti.

Teşkilata girildikten sonra eğitim için bizi Türkiye'ye gönderdiler. Başka maskeler altında 40 – 50 kişilik gruplar halinde üç dört ay Türkiye' de kalıyorduk. Türkiye'de çeşitli eğitimlerden geçmiştik.

Bu ara.da T.M.T. teşkilatının silahlarını Antalya üzerinde Erenköylüler vasıtası ile ada~a(ağır ağır getirmeye başlamıştık. Bu silahlar balıkçı arkadaşlarımız vasıtası ile Ere~öy sahillerine çıkarıldı. Bu silahları omuzlarında yüzerek getirdiler. Daha sonr~ı, silahları mercezlerin ayaklarına battaniye bağlayarak Dağyolu köyüne götürülg~, Aldığımız enı~ gereğince)Ji.ün adaya silahları yavaş büyük bir gizlilikle dağıtm.ayrı.başladık:Bii;sayede T.M.T.}Teşkilatı silahlanmaya başladı. Hepimiz büyük bir ö~iyle görevleirmizi yapıyordukÜç dört silahı bir köye götürmek çok büyük bir sç~uluktu. Her taraf Rum'unrı~giliz yoklaması altındaydı.

İler taraf İngiliz ve Rumlar' ın kntrolü altında olduğu için silahları otobüslerde yolculu:J.lli arasına veya un torbalarının içerisine koyup bütün adaya silahları ulaşırlıaya çalışıyorduk.

Ben bu silahların çalışır vaziyete gelmesi için her sene 10 ay süreyle bütün bil~ıllımı yaptım. Geceleyin köylere giderdik, saklı olan silahları temizleyip bakımını yaptıktan sonra tekrar saklı yerlerine koyardık.

Silahları sahiplerine geri verirken onlara silahları kendi bildikleri yere saklamalarını, ucunda ölüm de olsa bu sırrı söylemeyeceklerine dair yemin ettirirdik. **Daha sonra** unutmayacakları yerlere koymalarını söyledik ve köyde görevimizi tamamladıktan sonra oradan ayrılırdık.

Bu işler çok baskı altında yapıldığı için her an **ölümle** karşı karşıyaydık."

(Murat Sayacioğlu, 1958) 1931

Lefkoşa

"Ben 1960 yılında T.M.T. 'ye kayıt oldum 1963 yılının ilk aylarında olaylar çıkmaya başlamıştı.

Bir gece yeğenlerim ile birlikte aynı evde kalırken yeğenimin annesi gece yarısı banyo yaparak Rumlar'ın T.M.T. tarafını bastığını söyler. Bu olay üzerine hepimiz büyük bir telaşa düşmüştük. JE. yenden kıyavaş yavaş duvarların dibinden Yenicami'ye gittik. Yenicami ilçe kulübünde T.M. Tiyeleri nöbet tutması gerekirken hiç kimsenin olmadığını fark edince korkuya kapıldık. Hemen tekrar eve gitmeye karar verdik.

Bir gün sonra arkadaşlar ile birlikte Atatürk İlkokulu'nda gömülü olan silahları çıkarıp, temizlemeye başladık. Şimdiki Meclis'in bulunduğu yere arkadaşlar ile silahlandık. Karşıtımızda ise Rumlar silahlanmıştı. Zaman zaman karşılıklı atışlar oluyordu. Bilinçsiz olarak geçen arafülaraatesh ediyorlardı.

Ben 1963 yılımla Meclisin bulunduğu yerde Mücahitlik yaptım."

(Selim Hamitoğlu, 1963) 1936

Lefkoşa

"1963 Yılında Rum saldırıları hiç durmaksızın devam etmekteydi.

Rumlar Türk evlerine girmekte; masum insanlara tecavüz etmekte, daha sonra da kurşun yağmuruna tutmaktaydılar. Bu olaylar herkes tarafından anlatılmakta ve Rumlar'ın, ijiir kez daha vahşi oldukları kanıtlanmaktaydı. Rumlar'ın bu kadar acımasız oldukları inanmak istemiyordum.

1963'de teyzemin evinde kalıymaktaydım. Tekrar Rumlar saldırılara başlamakta, bizim köydeki evlere baskın yapıymaktaydılar. Ben de korkup bir evin dolabına saklandıım. O evde yeni doğmuş bir bebek ve annesi yaşamaktaydı. O evi de Rumlar basarak kadınına tecavüz etmekteydi. Bu olayı dolabın içinden takip etmekte ve yüreği yırtılanmaktaydı.

Diğertaraftan küçük bebeğin ağlama sesi sanki olayı anlamış gibi bağırıymakta, annesini yardım etmekte ısrarcasına haykırmaktaydı. O an dolabı açıp 'kesinlikle; bu yaptığınız vahşilik; dikketli olmak geliyordu. Ama korkuyordum.

Jis: Rumlar ilk önce kadını kurşun yağmuruna tuttular, daha sonra da hiç acımadılar. O küçük bebeğin silahla vurulup ateş etmeye başladılar.

O korkunç görüntüleri unutmak imkansızdı."

(Zehra Güç, 1963) 1942

Lefkoşa

“Limasol çarpışmaları, Kıbrıs-faciasında özellikleri itibarı ile olduğu kadar Limasol Türk.Mücahitlerinin gösterdiği kahramanlık ve cesaret bakımından da örnek bir hamaset numunesidir: Bu çarpışmaları anlatmadan evvel, arazi, silah, mühimmat, personel ve taktik imkanlar hakkında bilgi vermeyi faydalı bulmaktayız.

Limasol Türk semtibelli başta yırıntıyla sınırlandırılmış bir semt manzarası arz etmemektedir. Bukasabada yaşayan 7000 Türk'ün 3000'i Rumlar'la karışık mahallelerde yaşamakta idi. Tamamen Türk olan merkezi kesim tam bir daire şeklinde Rumlar'la sarılı idi. Düşmanlarımızdan azami bir şekilde istifade etmişler ve çarpışmalardan evvel etnik fımızla çevre ve çok kuvvetli mevziler ile tam muhasara altına alınmışlardı.

Bu durum, hiç bir çarpışma rolü adantabii olarak meydana gelmiş bulunması bakımından, bizim için çok büyük bir talihsizlik eseri dır. Tarihte harplerde mağlup olan ordular bile böyle kötü şartlara düşmemişlerdir.

Limasol, adanın 9. ilşman nüfusu ile kıyaslandığında, en azınlıkta olan bir Türk kasabaşıdır. Yine savunma, taktik, ileri ve ulaştırma imkanları bakımından da diğer Türk kesimleriyle kıyas edilemeyecek kadar zorlukları içerisinde bulunuyordu.

Biz ilahları biliyor; bu imkansızlıklara rağmen bu zorluklara karşı mücadele, azim ve irade mi; zihni bozmadan bütün maddi ve manevi imkanlarımızı seferber ederek, bir Gazze'ye, bir Plevne müdafaası yaratmak için yediden yetmiş kadar hazırlıklarımızı bütün ihtimalleri düşünerek yapıyorduk: Düşmanlarımızın bize iyi görünme siyasetlerine karışık harp hazırlıklarını dayakından takip ediyorduk. Biz de imkanlarımızı nisbetinde çalışmaya her geçen gün biraz daha hızlanıyorduk. Mısmırsur, milli irade ve milli heyecan Limasol Türk halkında en son seviyeye ulaşmış bulunuyordu. İşte tarihin kaydettiği en talihsiz şartlar içerisindeki çarpışmalara bu manevi kuvvet ve bütünlüğü hisler içerisinde girmiş bulunuyorduk: Düşmanlarımızın gayesi kendileri için çok müsait bir durumda bulunan bizi yıldırım şurati ile bir iki saat içerisinde mağlup etmek ve bu süratle de Türklüğünün moralini bozmak ve Güvenlik Konseyinde bu zaferin erdiği kuvvet ile daha fazla söz hakkına sahip olmak maksadını gütmekteydi; Bunun için Yunan subaylarının idaresinde FY'yanistan'dan gelen askerlerle birlikte adanın dört bir tarafından gelen EOKA

çetecileri Nikos Samsonve Lissaridissin kuvvetleriyle birlikte bizlere taarruz için her türlü hazırlıkları yapmışbulunuyorlardı.

10 Şubat 1964 günü hiç bir sebep yokken basit bir karakol olayım bahane ederek Yalova'ya (Piskopu'ya) saldırdılar.

Kahraman Mücahitlerimizin kç1.hramancamüdafaaları karşısında en küçük bir muvaffakiyet elde etmediler. İki üç saat devam eden çarpışmalar, İngiliz Kuvvetlerinin araya girmesi ile sona~ını~ ve düşmanlarımız Kahraman Mücahitlerimizden ilk darbeyi burad~i.yemişlerdi.

Yine aynı günLimasol'daki Ruin mevzilerinimdessilahlı Rumlar tarafından işgal edilmeye başlandıpalenen görülüyordu.

10 Şubat 1964 günü, saat 18.00'dan itibaren Filaktu, Rodes Otelı, Nuffrinin evi, KEO ve Kıremıt fabrikaları üzerindeki.mevzilerden fasılalı bir şekilde atışlar başladı.

Saatler geçtikçe atışlar çoğalmacta gecenin karanlığmdavahşi uğultularla etrafa korkunç gürültüler meydana getirm~ldeydi.

11 Şubat 1964 günü, sabah saat05.00'da şiddetli bir ateş çemberi içinde durmaks~l,ın atışlar devam ediyor ve.bunu bomba sesleri takip ediyordu. O gün saat 12.00'd~:1:1/sonraRum, mevzilerindeki-telaş s ve heyecan azami haddine çıkmıştı. Rum mevzi}~:rindekibağışmalar mevzilerimiaden kolaylıkla duyuluyordu. Atık sabrımız ve tahammülünüakalmamıştı. Düşmana.gereken dersi vermek zamanı gelmiş bulunı.ıyordu. Nihayet saat tam 14.00'da bütün mevzilere "Hedefi görmek ve mutlaka vurmak şartı ile atış emri' verildiğin~.Kahraman Mücahitlerimizin göz yaşları içind~kii sevinç ve heyecanları so~raifdesine gelmişti. Bu karşılıklı atışlar bilhassa Rum tarafından tekbir saniye fasıla:verilmeden devam ediyordu. Dört Fenerlerden, Sıhhiye bölgesinde:Ankara caddesitüden ve Türk Belediye evleri bölgesinden yapılan taarruz hareketleri Mücahitlerimizin kahramanca müdafaalen-karşısmda defalarca tekr1:1.flanmasına rağmen her defasın,(ia geriye püskürtölmekte idi. Ayrıca Dört fenei-lerinden saat 15:00' de tanklar ile birlikte yapılan bir taamız hareketi tank şoföi"ünün öldürölmesi ve tankın hareketsiz kalması ile akamete uğramıştı.

Bütün gün devam eden bu çarpışmalarda düşman büyük kuvvetler ile müteaddit yçflerden yapmış olduğu taarruzlar tam mağlubiyet ile

Gece saat 20.00'den sonra Fatih Sultan Mehmet sokağında bulunan en ilerideki bir mevzimiz, duvarları neimip içine bomba atılarak hileyle düşürülmüş bulunuyordu. Bu haber Mücahitler üzerinde çok üzücü bir tesir yapmıştı. Derhal derinlikte görevli müteharrik kuvvete emir verilerek mukabil darbe ile mevzinin tekrar işgali emredildi. (Emri Sançaktanımız Erftal Akça Beyiverdi. 'Her ne pahasına olursa olsun mevzimi tekrar geri

alımın üzerine Şinasi Konulloğlu emrindeki-Vurucu Ekip Petek'ten bir manga bölgeye intikal etti; 'Af Petek Beyi Hilmi A Rasımoğlu birliğindeki 4 kişiyi vurucu ekibe destek olma amacıyla bölgeye, intikal ettirdi. 10 dakika kısa bir süre içerisinde mevzimiz Rumlar'dan geri alınmış ve 'A' Petek'ten 13 kişi mevziye yerleştirilmiş oldu.

Bu olay Mücahitlerimizin moralini bir kat daha artırmıştı. Bütün gece Rum mevzilerinden çatışmalar ve ağlaşımlar duyulmaktaydı, Müdafamız tam bir şekilde devam ediyordu. Aynı gece saat 02.00'den sonra düşmanın kaleyi işgal etmek üzere 300 kadar silahlı kuvvet, bir tank ve bir yangın arabası ile kale civarında dolaştığı ve bilahare mevzilerimize doğru hareket ettiği görülmüştür. Anında şiddetli çatışmalar başlamış olduğu haberi verilmişti.

Bu düşman kuvvetleri karşısına 'A' Peteğe bağlı manga komutanı Bari Borucu komutasında bir mevzimiz ve Mangai komutanı F. Tuzlalı komutasında 7'şer kişilik mevzilerimiz olmak üzere iki mevzimiz vardı. Bunların kalenin düşman tarafından işgaline mani olmak için yaptığı çatışmalar, Türk tarihinin en parlak ve en şerefli bir kahramanlık örneğidir. 300 kişilik taıldı, silahlı bir kuvvet ile beraber 5 ayrı yerde mevzilenmiş düşman kuvvetleri ile çatışan Çanakkale ve Hacı Said sokağındaki mevzilerimiz, son kurşunlarına kadar mevzilerini tutmuş ve düşmanın üst üste yapmış olduğu girişleri tam bir muvaffakiyetle önlemişlerdir. Çanakkale sokağındaki mevzide av tüfeği meimisi dahil hepsini bitmiş, ellerinde ancak 4 adet el bombası kalmıştı. Sabri Borucu komutasındaki mevzimiz 4-5 metre yakınına kadar 60-70 kişilik bir kuvvet ile snuhasara altına alınmıştı. Sabir Borucu son 4 el bombasını düşmana atmaları emrini vermiştir. Atılan bombaların 3'ü mevzinin hemen yanına sokulmuş düşman kuvvetleri üzerine düşmesi ile birlikte korkunç çatışmalar ve

çığlıklarla düşman 17 ölü vererek kaçı. Türk mücahidinin kahramanlık ve cesaretinin ölm. bir abidesi olarak; ebediyete intikal edecektir. Kale bölgesindeki çarpışmalar düşman için tarih boyunca unutamayacak bir ders ve bir utanç numunesi olacaktır. Hemen bölgeye 'A' PetekBey'i Hilmi A. Rasımoğlu, Petek Bey Muavini Oral Mahmut, PetekErkam Hasan Kerim Yürükoğlu ve Petek Erkanı Rehavi Piskopu. . . intikal ettiler: Çarpışmalar halen devam ediyordu. Bizlerin oraya gitmesi Mücahi-~etimizin moralini yükseltmişti.. Mücahit bir bayram havası içerisindeydiler, teker t~er hepsinin gözlerinden öptültye kahramanlıklarını kutladık. Son kurşunu tükene-~tk; lhraman Mücahitler, o bölge clemahsur kalan SO kişilik aileyi de dehlizlerd(.)n geçirerek selim yerlere ulaştırmışlar ve yalnız bu tahliye de iki vatandaş.. nız, birisi ayağından, birisi c1ekolundan olmak üzere yaralanmışlardı. Hacı Said so, 1<ağında olan mevzimizin de n~rını bitmiş olduğundan diğer mevzimiz gibi ona da p'voölged&kalari. 30 kişiyi empiyeretahliye edetedyedek mevzilere çekilme emri verilmişti. Çokgüç şartlar altındayapılan bu tahliye muvaffakiyetli olmuştu.

~a. r pışmalar 12i Şubat 1964 günü saat 11.00'a kadar aynı şekilde fasılasız devam. l. l> ediyordu. Hiç bir bölgede birinçgerilemediğimiz : gibi morallerimiz de son derece~ yükselmişti. • R. adyoda devam. ıyayınlar yapılmakta, Milli Marşlarımız çalınm. aj {taydı. Rum mevzilerinde ul. Qıçışanlar, bağrışmalar ve ağlaşmalar bizleri rah. ~tşizedecek kadar çoğalmıştı.

Nihayet çok müşgül durum dalcalmış olan Rumlar Yorgacis vasıtasıyla İngiliz Kumandanı General Young' a müracaat ederek saat 1 LOO'de İngilizlerin aracılığı ve yültsekkademed~ki İngiliz ricalini isrisası ile 'Ateş Kes' anlaşmasına varıldı.

Ateş kes anlaşması için aşağıdaki üç şartı ileri sürmüş bulunuyorduk:

- 1- Mevziler tam. bir anlaşmaya varılana kadar aynı şekilde muhafaza edilecek,
- 2- Her iki taraf da hiç bir kuvvetrtakviyesinde bulunulmayacak,
- 3- Bu şartlara riayet edileceğine dair her iki taraf da İngiliz Kuvvetleri

Komutanına tam bir teminat verecek.

Biz bu teminatm. garantisi olarak Türk savaş bölgesi civarında oturmakta olan İn.ğiliz ailelerinin tabiye edilmemesi şartını da ileri sürmüştük.

Limasol Sancağr.Siyasi işlerden sorumlu Sn. Ramadan Cemil başkanlığında bir heyetimiz anlaşma şartlarını görüşmek için Polemya'ya gider gitmez, ileri sürdüğümüz şartların ihlal edileceği görüldü. Nitekim ateş kes anlaşmasından istifade ile ileride mahsur kalmış olan 75 ve 76 yaşlarındaki iki vatandaşıımız Hasan Tahir ve Şelim Tahir kardeşler Filaktu denilen Rum mevzilerinden atılan makineli tüfek ateşi ile delik deşik edilerek kaldırım üzerine düşmek sureti ile şehit edilmişlerdi. Yaşlı bir kadın da ayağında ağır surette yaralanmıştı.

Müzakereler sebepsiz yere uzatılıyor; Rum mevzileri aleni ve açık olarak silah, cephane ve çok fazlası da askerle-le takviye ediliyordu. Adanı her yerinden getirilmiş olan bu kuvvetler 3000~inttzerine bulunmaktaydı.

Ateş-Kes'ten maksat ve gayeleri; başaramadıkları cinayetleri daha fazla kuvvetlerle gerçekleştirmekti. Rumralçaklığı, Rum şerefsizliği ve bu iğrenç Rum taktiği bilindiğinden; .<,eneral Young;~<başlangıç tabu hususlar bildirilmişti. Fakat Rumlar'm-aleni tehditleri karşısında İngilizler yalnız bölgede sıkışıp kalmış kendi vatandaşlarından başkalarını düşü 11 memişlere üzerlerine almış oldukları görevleri en basit bir şekilde dahi ya.pınak cesaretini maalesef göstermemişlerdi.

Müzakereler Polemya'da Klefiqir, General Young, Kaza Amiri Benjamin ve Temsilcimiz Ramadan Cemil ve heyetiarasında hiç bir neticeye varılmadan gece geç vakte kadar devam etmiş ve ertesi gün etehir edilmişti.

12 Şubat ve 12 Şubat'ı 13 Şubatı bağlayan gece, sabahın 05.55'ine kadar korkunç bir sükunet içerisinde geçti; xJ3 sükunetin sonunda büyük bir askeri hareketin başlayacağı anlaşıldığından, bütün lı lücahitleredikkatli olmaları söylenmiş ve son emirler verilmişti. Sancaktarımız Erdal Akça, Tüm birliklere mevzilerimizden bir adım olaysa geri çekilinmeyecek ve Yarıımızın son damlasına kadar topraklarımızı müdafa edeceğiz. 3 Şubat 05.55'de hefyerden çok şiddetli ve sürekli atışlar başladı. Aldığımız bir habere göre, düşmanın J, irtank ve tanka tahvil edilmiş iki buldozerle ve binlerce silahlı kuvvetlerle Bafyo IU'Volvo Sinemasının arasındaki geniş sahadan taaruza kalktıkları ve macig bar ile yeni klinkin civarının çevrili ve burada kanlı çarpışmaların cereyan ettiği bildiriliyordu. Hemen hemen Rum muhiti içerisinde bulunan bu iki mevzimiz birer ileri mevzi durumundaydı. Çok yeni ve sağlam bir bina

...nazi bir büyük bir kısmı yitirmiş, roket ve tanksavar atışları ile delik deşik
...ve nihayet buradaki mevzi çekilmek zorunda kalmıştı

Park Bey'i (C) PETEK Hasan KARATAY birliğine bağlı v Münür Şago'nun
...daki olan Yeni Klinik'deki mevzidekiler Münür Hilmi Şago'nun emri ile
...kanlarının son damlasına kadar müdafaya karar vermişlerdi.
...binlerce EC eteci verme kar'ii saatlerce yapmış

...müdafaa türk...

kazanm1~11:: "Niba.y~memi\eni\e-n.~üram\\:et~~\ı"ohe"-\\%.,~\\|||~
bulunuyordu. Sıra Münür Şago'yaig~Jmıştı Üstünü yokladı, silahına baktı; artık
atacak tekmenisi kalılamıştı. Şimtfüneyapacaktı? Teslim mi olacaktı? Bunu
Münür gibi bir kahraman yapmasın~imkan mı vardı? Gözüne yerde kalmış iki el
bombası ilmişti. Çılgın bir sevinçle nara la.tarak hemen mevziye girmekte olan düşman
üzerine bir tanesini fırlattı. İkincinin pilini çekti ve yere yattı; böylece düşman eline
geçmektense yarı vücudunu kopar~şehit olmayı tercih etti. Bu korkunç manzaraya
şahit olan düşmanlarımız bile hayret ve hayranlıklar içerisinde kalmışlardı. Yeni
Klinikte şehit verdikten soma ilerid~:l>ulunan iki mevzimiz düşman tarafından
düşürülmüş ve BafY9lu ile Carillideresi arasında çok kanlı ve çok şiddetli göğüs
göğüse çarpışmaları başlamıştı. Bölgeye takviye kuvvetleri gönderildi ve son olarak
bütün Mücahitlere ulaştırılmak üzere şu..emir verildi :

'Düşman c.esetlerimizi çiğnemedi hiçbir mevzi terkedilmeyecek ve tanklar her
ne pahasına olursazelsunesas Türksçİllpati içerisine sokulmayacaktır'. Bu son emir
kahraman Mücahitlerimizi coşturmuştu. Bir taraftan tanklar havaya uçurulmaya
çalışılırken, diğer taraftan vücutları tahrip maddelerine sararak tankın altına
kendini atmak için ikinimücahidimiz hazır..•bekliyordu.

Çarpışmalar ççl(kızıışmıştı, yollarda daha evvel hazırlanmış olan malzemelerle
alel acele barikatlar kuruluyordu .Artık tanklar tamamen asıl mevzilerimizin ön
kenarlarına kadar gelmiş bulunuyorlardı. O anda tankları durdurmak için öndeki
tankın üzerine üst üste atılan tahrip maddesi ile şiddetli bir infilakla birlikte tank
hareketsiz bırakılmış ve bu şekilde de tankın içinden yapılan atış da durmuştu.

Düşmanın sort mukavemeti olan ve en önde ilerleyen tankın içerisindekiler üst üste patlatılan tahrip maddesi ile olmuş ve geride bulunan tanka tahvil edilmiş buldozerler tarafından

Geri çekilirken, şiddetli infilaklarla birlikte atılan atışlar düşman kuvvetlerinin bağrışarak ve çığlıklar atarak geri çekilmeleri görülmeye değer bir manzara arz ediyordu. Bu sah<:>ta gerçekleşti-eu ve düşmanın daha ileriye gitmesini önleyen Sabokatö Petek Beyi Ahmet Hilmiö-u, Petek Bey Muavini Halil Özdurya (Kalle), Çetin Cümbezi ve <liğ sabokatö:v~:l.fi. Mücahitlerin gayretleri takdire şayandılar.

'Tek canlı kalanakadar öldürec~ğiz ve Türkleri denize dökeceğiz' diye emir verenler bu emirlerini yerine getiren~yççeklerini anlayınca büyük bir hüsrana uğramış ve kahraman Mücahitlerimiz.p.; azim ve cesareti karşısında tekrar ateş kes anlaşması için müracat etmişlerdi. 13.püşüretle barikatlanan yollar açılmış ve İngiliz kuvvetleri 'araya girmek suretiyle iki1:1çidefa olmak üzere ateş-kes anlaşması için konuşmalar ve müzakereler başlamış:y~ bu suretle de üç gün üç gece fasılasız olarak devam eden Limasol çarpışmaları s.qır~ermiş oluyordu.

Başta Sancaktanımız Eftal Akça.ye Dallan, Kovan Beyi Mehmet Rıza Mohaç ve Dalları, 'A' Petek Beyi Hilmi a. Raşlılgğlu ve Mücahitlerine, 'C' Petek Beyi Ha.san karatan ve Mücahitlerine; 'E' Petek13.~yive Hasan Asova ve Mücahitlerine; 'D' Petek Beyi Turan Namdar ve Mücali.t~ne, Vurucu Kuvvet Petek Bey'i Şinası Konuloğlu ve Mücahitlerine, Sabotc:>~fetelBey'i Ahmet Hilmiöğlu ve Mücahitlerine, Özel Tim KomutanıS~vimEbeoğlu ve Mücahitlerin ve Sancağıımıza bağlı köylerdeki K.qmutanlarımızay~Mücahitlerimize bu şanlı zaferin kazanılması ve Tarihe altın harflerle 'PLEVNE SA.~Sr yazdıkları için en derin şükranlarımızı ve sevgilerimizi arz.~~'len, bu vatan pğrunda şehit düşen Mücahitlerimizi saygı.jle anarız.

Bu üç gün sava.şlarındaşehit.clpşenler

Münür Hilmi Şago

Mustafa Ali Zihni

Ayhan Hüseyin

Kemal Selim

Faik C. Sururi

~~Hasan~~ Tahir

Selim Tahir

Ali Fevzi

Halil Hasan

Kemal İbrahim

İşte bu, tarih olmuş üç günün gerçek hikayesidir."

(Ziya Mehmetoğlu, 1964) 1935

Ziyamet

1968 - 1914 Yılla~,ıt.Arasındaki Hatıralar

"1968 yılında komutan olarak görev yapmaktaydım. 25 Ekim günü nöbeti arkadaşarımdan devraldım. Nöbeti tamamladıktan sonra yemekhaneye gittim. Yemekhanede Tabur Komutanı beni/yanına çağırđı, Bana babamın geldiğini söyledi. Çok sevinmiştim. Babam yeni aldığı araba ile beniziyarete gelmişti. Arabayı görünce hemen binip gezmeyi düşündüm, anıagörevde olduğumu anlayınca bunun olanaksız olduğunu anladım.

Tabur Komutanı, ıda yammıza.gçbııştı. Yeni arabayı görünce bana geceye kadar izinli olduğumu söyleyince sevinciınd~tabur komutanımı öpmek istemişim. Gece komutanla buluşmakrüzere ayrılıp ailemin yanına gittim, Onlarla hasret giderdim. Kendimi çok mutlu velıuzurlu hisseııyordum.

Akşam yemeğini(ailemle yed.ij.ı;~>sonra ailemle.vedalaşıp komutanımla buluşmak üzere evden ayrıldım.

Tabura geldiğim/zaman nöbetçi ~miri arabada beklememi Tabur Komutanının biraz sonra geleceğini .söyler. Uzun süre bekledikten sonra Tabur Komutanı gelir. l'..İstünde palto vardı.Hava soğuk olnl.amasına rağmen palto giymesine bir anlam verememişim. Komutan bana 'Hazır:msın?' diye sorunca ben de 'hazırım' dedim.

Arabanın arka koltuğuna oturup.ilerlemeye başladık. Komutan bana bu gece özel bir görevde olduğumuz bu gece/yaşanacakları kimseye söylemememi ister. Bu konuşmalar olurken Canbulat çıkış/kapısına yanaşmıştı. Çok heyecanlıydım. Bizi nelerin beklediğini merak ediyordumc

Yolculuğumu.giderek esrarengiz bir hal alıyordu. Tabur komutanım bana arkadan 'Ben sana dur deyince duracaksın' der. Ben de ona 'peki' derim. Yola devam etmekten başka çarem kalmamışsı; Bir anda aklıma ailem gelmişti.

İçimdeki heyecan giderek artıyordu. Kendi kendime tahmin yürütüyordum. Palm Beach 'te geçip. yola devam ediyorduk. Komutan durmanı için hiçbir ses çıkarmıyord. Giderek telaşlanmaya başlamıştım. Salamis Restoranı 'nı da geçmiştik. Ancak bir türlü durmuyorduk.

Altın Kumu geçtikten sonra toprak yolda durmamı söyledi. Durduğumuz yer Rum K.ııııı idi. Komutana burasının bir Rum kampı olduğunu söyledim. Komutan ise 'Biliyorum' dedi. Paltosunu çıkardığında üzerinde Yunan subayının üniforması

vardı. Nedembu şekilde.giyindiğini.anlamamıştım. Ne.yapacağımı ne "yapacağımı" şaşırmıştım.

Komutanım beaim oradan ayrılıp evime gitmemi kimseye bu durumdan söz etmememi istiyordu. E, idip gitme~ konusunda kararsızdım. Ne yapacağımı şaşırmıştım. Yaşadık bırıma bir t~dü: iianamıyordum. Komutanım Rum kampının içine girmişti. Tekrar: radan geçtiğini. g. eise komutanım orada yoktu. Çok korkuyordum. Bir şey yapamıyordun: \Çaresizdim.

Hemen tabura gittim. Herkese', l'a. bur Komutanım görüp gömiediklerin sormuştum Hiç kimse. T. fabu Komuta 11 in. görmemişti Ne yapacağımı düşünüyordum. Komut~m bana birş~ytsöylemememi, herşeyi unutmamı söylemişti. Ama unutmak mümkün değildi. Yaşadığım olaylar aklımdan çıkmıyordu.

Daha sonra eve gittim. Uyumaya çalıştım. Ama bir türlü uyuyamıyordum. Yaşadığım olaylar göziim. ünönünderitgitiniyordu. Bir an önce sabahın olmamasını istiyordum

Sabah olunca. ailemibile gömü~en erkenden Tabura gittim. Taburda, Tabur Komutanının gelinesini bekliyorduk l.); isaat tek isteğim tabur komutanını görmektir. Çok huzursuzdum Birden karşımdat~. ur komutanım görüp bize günaydın demesiyle büyük bir sevinç yaşamıştım. Sevinçli yerimde duramıyordum.

Tabur Komu Janı. yanımagelip C., Merşeyinuttun mu?~. dedi, Ben ise büyük bir huzur ve mutluluk içinde 'Evet Komutanım, dedim.

Hayatımda bu kadar mutlu ve. huzurlu olduğumu hatırlamıyorum."

(Altan Harmani; 1968) 1942

Mağusa

"1968 yılında arkadaşlarımla birlikte Lefke'ye gitmeye karar vermiştik. Ancak Lefke'nin Rumlar tarafından sıkıca kontrol edildiğini öğrenince Yeşilırmak köyüne gitmeye karar verdik.

80'e yakın bir grüple yola koyulduk. Endişe ve korkuyu bir arada yaşıyorduk. Gece azimli bir şekilde yürüyörgeün;üzleri ise Rumlar'dan saklanmaya çalışıyorduk. Yolda yürürken birden kendimizi Rum asker kampının içinde bulmuştuk. Ne yapacağımızı şaşırmıştık. Tarafımıza;akınca kadar Rum askerleri çevremizi sarmışlardı.

Ben hemen bir fırsatını bulup bir ağacın üzerine heyecanlı bir şekilde tırmanmıştım. Rumlar benim dışımda ki diğer arkadaşlarımla hepsini fark etmişlerdi.

Gruptaki arkadaşlarıma Rumların uzun sorular soruyorlardı. Daha sonra onları feci bir şekilde dövdükten sonra, bir kamyonla birlikte köylerine geri gönderdiler. Hepsini çok berbat;Gözümün önünde olayları izlemekten başka bir şey yapamıyordum. Ağaçtan inmek için fırsat bekliyordum. Ancak Rumlar her taraftan sıkı güvenlik tekerimleri almışlardı.

45 saate yakın bir zaman ağacının üzerinde beklemek zorunda kalmıştım. Beni Rumlar'ın görmemesi için Allahı anıyordum. Aklıma durmadan ölüm korkusu geliyordu. Yaşam ümidimi kestiğim anlar oluyordu.

Fırsatı bulduğum an gizlice Rumlar'a görünmeden ağaçtan inip köyümün yolunu tuttum. Hala daha oradan nasıl kurtulduğuma inanamıyorum.

(Fikri El. 1968) 1940

Lefkoşa

1968 yılında Baf'ta evime giderken arkadaşım ile birlikte benim belkemiğime mermi saplanmıştı. Arkadaşım ise bacağından vurulmuştu. İkimiz de kanlar içindeydik. Hiçbir yere gidemiyorduk: Kanlar içinde kalmıştık.

Bu arada köyde>). Rumlar'ın sayısı giderek artıyordu. Heryerdensilah sesleri geliyordu. Rumlar köyün her yerine pusular kurmuşlardı.

Bea.ve arkadaşını yerde yatıyorduk. Rumlar ise bizi arıyorlardı. Rumlar yanımıza kadar geldikleri halde bizi 9ışmıyorlardı. Çok korkuyordum. Bir Rum bizi fark edip bize yine ateşretmeye baştd. 10r Ateş sonrası arkadaşım ayaklarından yara almıştı. Hiç acımadan ateş etmişlerdi; Yaralı olduğumuz görünceler ateş etmekten vazgeçtiler. Benim konuşacak halim. biç. yoktu. Bir bayılıp bir ayılıyordum.

Daha sonra biz ilayvanlar gibi bir arabamın içine atıp Baf Rum hastahanesine götürdüler. Bu yolculuğunda ken 4imi çok bitkin hissediyordum. Ölümünden başka hiçbir şey aklıma gelmiyordu. Belim de feci bir ağrı vardı. Kanım durmadığı için beni Lefkoşa Rum hastahanesine kaldırdılar. Diğer arkadaşımın yaraları ağır olmadığı için tedavisi bitince taburcu edilmişti.

Ben Lefkoşa hastahanesinde yaklaşık bir ay kalmıştım. Bana hastahane çok iyi davranıyorlardı. Bana Şu gün de dıyamalı gelip beni ziyaret ediyordu. Durumum hiç iyiye doğru gitmiyordu. Durumum daha da ciddileşmesin diye beni Ankara'ya yolladılar; Ankara'da uzun süre fizik tedavi gördüm. Mermi omuriliğime saplandığı için tedavisinin mümkün olmadığını söylediler. Bu yüzden tekerlekli sandalye ile yaşıyorum.

Rumlar'm bana yaptıklarını hiç bir zaman unutmayacağım."

(İbrahim Mulla, 1965) 1936

Lefkoşa

°1968 yılında Mesarya bölgesinde cihazların çalışmasından sorumluydum. Rumlar'm bütün Türk.köylerinde barikatları bulunmaktaydı. Türk halkı kendi malzemelerini bile bölgelerine geçiremiyorlardı, Her taraf Rum polisi ve devriyelerle çevriliydi.

Bir gün Mallıda.ğlabir telsiz cihazı götürülmesi gerekiyordu. Mallıdağ'dan sorumlu arkadaşımız başka bir işi olduğu için bu görevi bana vermişlerdi. Bu telsizi sağ selim Mallıdağ'a.götürmek zorn~ydım. Biraz tedirgindim. Yola çıkılmak üzere hazırlıklara başlandı. Telsiz cihaz karttmbirkutunun içine konuldu. Bir otobüs tutuldu Karton kutunuhüzerine otura.ra.kyolaçtık. Tekisteğim Rumlar anlamadan bu telsizi Malhdağ'agötürmekti.

Köye girmemize dZ bir zaman kalmışken Rum polis devriyeleri bizi durdurur. Soğukkanlı davranmayaçalışıyordun!Rurpolisi otobüsün içine girdiğinde yakalandığımızı düşündüm.

Rum Polis hemen bana doğru.gelip kim olduğumu ve nereye gideceğimi sordu. Ben de Malhdağ' a hellim yaptırmaya gideceğimi söyledim. O ise üzerine oturduğum kutuyu sorunca onunteneke olduğunu.şöyledim.

Hem sorulan cevaplıyor hemde büyük bir korku yaşıyordum.

Tam 'aç göreyim' dediği anda Rum polisinin arkadaşı çağırınca yanımdan ayrılmak zorunda kalır. Eğer arkadaşı kendisini çağırmasaydı büyük tehlike yaşayacaktı. Rum polisi kaçınca arkadaşlar ile büyük bir sevinç yaşayacaktık."

(Ömer Şevket, 1968) 1937

Mağusa

"15 Temmuz 1974 günü Avtepe köyünde askerlik yapmaktaydım. Tabur Komutanımız eli silah tutan herkesi askere çağırmişti. Silah bulamayan kişiler ise kendi evlerindeki avtüfeklerini alıp mevzilere koştular.

Komutanımız Tüdaye'nin çıbama yapacağım, gerekli hazırlıkları yapmamızı ister.

20 Temmuz sabahı köyümüzü 11. kuzeyindeki Ilum köyünden Rumlar bize ateş etmeye başlar. Biz de bu ateşlere gücümüzün yettiği kadar karşılık vermeye çalışırız. Üç dört gün bu karşılıklı çatışmalar devam eder.

Yanımızdaki Türk köyleri ise Rumların ateşlerine daha fazla dayanamayarak 21 Temmuz gecesi Rumlar'a teslim oluyorlar. Gece ise kaçabilenler bizim köyümüze gelirler. Kaçamayanlar ise Rumlar tarafından esir alınırlar; Esir alınan Türkler Erenköy'de bir ambarakapılırlar.

Bir gece Reşit isminde bir kişide yürürken Rum askerleri Reşit'in silahını isterler. Reşit de silahını vermeyi~(Rumlar onu çok kötü bir şekilde döverler. Daha sonra yürüyerek bizim barıkata gelir. O gece ben de nöbetteydim.

Hemen kendisiyle görünce açilobir şekilde Karagaha götürdüm.

Hemen bize olayı anlatmaya~: 1.1.1. Kendisine gerekli tedaviyi yaptıktan sonra kendisini evine götürürüz. ; İki üç ha~. sonra bunalıma girdiği için kendisini kuyuya atar ve ölür."

(Ali Özdayı, 1974) 1948

Lefkoşa

"Ben 19 Mart 1974 tarihinde Serdarlı sancağına tayin oldum; Görevim Bölük Komutanlığı idi.

Bugüne 15 Temmuz 1974 tarihine kadar yürüttüm. 15 Temmuz 1974 Sakarya Bölük Komutanlığına görevlendirildim. Beni yeni görev bölgeme Karagah-bölüğü erlerinden Doğan 'İnekeci'nin özekaI'a.basile götürdüğünü ve yolda giderken bana bölgenin ve oradaki lvt{ücahideridunumu hakkında özet bilgiler verdiğini hatırlıyorum.

Sakarya bölgesi~ağusa-Lefkcişa.anayolu ile Mağusa-Karpaz anayolları arasında kritik bir yerdebulunuyordu,

15. Temmuz 1974\günSakaryc.tl:lölüğünüremirkomutasını aldıktan sonra seferberlik ilan edildi.i:13aşılangıçtahq1ık50kişi iken250'ye çıktı. Bölüğün görevi Sakarya Bölgesini çep~çevre savunın~.ftE

Bölgenin tahkima.tdurumu çok iyi olmasına rağmen tekrar elden geçirildi. İrtibat hendekleri temizlendi, mevzil~;nşagılamlaştındı.Halk için sığınaklar kullanıma açıldı.

20 Temmuz 1974/sabahı Sak~aBölüğü savunma ile ilgili bütün hazırlıkları tamamlanmıştı. Moralimiz en üst düzidyeydi.

20 Temmuz sabahı Barış Harekati<nıbaşladığım öğrendim.

Tabur Komutanı hareketin başlc.ttlığınve ateş disiplinine çok önem verilmesini emretti. Mağusa'dalcıRMMO ordusu.fürlikleri Mağusa-Lefkoşa yolunu kullanarak araç konvoylarıile.çıkarma bölgesin.egitmeye başladılar. Ben şimdiki inzibat kontrol noktasımn bulunluğuyere ileri.karakol.çıkarmayı ve yolu kontrolümüze almayı Tabur Komutanına ~z ettim. Bmirsiz hiçbir hareket yapmamamızı istiyorlardı. Rum askerlerinin benim.önerdiğim yere mevzilendiklerini ve makinalı silahlar için mevzi kazdıklarını görmüştü,m.Bu durumu.hemen Tabur Komu@Jllp~.hildirdim.

Düşman bizden.önce mevzilendikleri için Letkoşa-Mağusayolunu savunma mevzilerinden ateş ederek, ateşle kapatmanın mümkün olacağını teklif ettim. Tabur Komutamnın onayını aldım ve Mağusa sancağında düşmana ilk tetiği çektik.

Bölgemiz yoğun havan atışlannamaruz kaldı; **Öğleye kadar bizi havan atışları** ile bunalttılar: Düşman tanklarının~arakol bölgesine yrdiğini ve bölüğün dağıldığını öğrendim.

Akşam üstü taarruzlarını artıran;düşmana karşı ihtiyat takımına **yeni mevziler** işgal ettirilmiş ve sayu11maya devardı;e<lilmiştir.

Gece saat 22.4Q;şıralannda **Sanç**~ Karargahından **verilen emre göre**, bu akşam çekilme planımı yap.nian;bölüğümleip~aber halkı da yanımıza **Suriçi** ne çekilmem emredildi. Eğer çekilnesekJJlüş.niantaarruzları bize yönelece **kti**.

Gece saat 02.00civarında Takn;p.u;l<.omutam arkadaşlarla oturdukvelf **r durum** değerlendirmesi yaparak çekilmeye kaj-ai-verdik.

Gecenin sessizliğıiçinde 1000)u;J:hslu bir bölge halkının ve Mücahitler"ın düşman arazisinden geçerek sabahN!lağı.ısa?mn yeni kapı.girişinde bölge Mücahitleriyle kucaklaşması ile çelq;ltı:ıCışitamamlandı:

BenMağusaŞuriçi?ne çekildilct:Gn:sonra Tabur Komutanının emri ile Çift Mazgal **Bölgesi**'ne gittim ve bu bölge~ppu savunma görevini aldım.

Her bölgede olduğu gibi buhc>lg~clede Barış Gücü'nün gözetleme ve protestolan nedeniyle,hiçbir mevzii;iijibathendeği yapılmamıştı.

22 Temmuzakadar mevzisizc9J~ak mazgal deliklerinden düşmanı gözetleme ve keşif yapmak durumunda kald:ık:0.:A~Y~emmuz, da aieskes.ilan edilince hisar üstün~ irtibat hendekleri yaptık. Ancak bu,irt~bathendeklier işe.yaramadı, İkinci Harekatın başlaması ile düşllanın açtığı yoğunQpçuateşi ile yıkıldılar.

Düşman atışları ile hertarafüi.tô~(<luman olduğu bir gün\çif+~i:Mazgal'dan hisar üstüne çıkan merdiy.enin ayaklarmıniu üst basamağına. oturnı1.1şcy.enMücahitlere görünmekle onlara moral vereceğimi<blşündüm. Bu sırada Tal>llf~omutam beni yanına çağırđı. O esnada arkamıza sert bir şeyin vurduğunqcfüş~til<J merdivenden yuvarlandık. Arkamıza vuran şey 8\ınm'lik pimi çekilmemiş.yepa.tlamamış bir havan mermisi idi.

Bu olaylarda Mücahitler mazgallarda kalıyordu. Her an bulaşıçıl'uıstalıdann başlamaisndan korkuyorduk. Tuvalet ihtiyacını mazgal da hendeğin'içine yapıyorduk. Ve kireçle mikropları öldürmeye çalışıyorduk.

Mazgallarıniçnde,küçücük bebelerin günlerce bir bardak süte muhtaç olduklarım ve açlıktan durmadan.ağladıklarım ve iki mücahidin bir kap sütiçin tartışıklarım hatırlıyorum.

Aynca Mağusa'mn hiçbir yerinde elektrik yoktu.

Bu durum ve şartlar karşısındıikinci hareketbaşladı. Mücahitler mevzilerde, halk mazgallarda Barış Harekatı Birfüderinin gelmesini beklemeye başladık. Herkesin morali çokdü.Zgündü.

15 Ağustos 1974•gün~ düşman.Mağusa Suriçi'ne ve limana ateşe başladı. Düşman yangın mermi;leriile limanı~ktı. Düşman durmadan ateşlerine devam ediyordu.

Bu durum içindeşsanırım 14:00rhaberlerini veren radyomuz TBK'nin Mağusa'ya girdiğini veMehmetçik}le.\\tföcahidirkucaklaştığım söyledi. Sinirlenip radyoyu yere attım. T.amo anda Takınıl{omutammn vurulduğu haberi geldi. Onu ilk gördüğüm anda boğazıdahll heryei.p@rçalanmıştı.Hemen onu hastahaneye götürdük.

Atışlar yavaş yavaş azaldı veiatiden durdu. Sanki düşman kaybolmuştu. Bu arada hisar üstünde gözetleme yerinden 'düşman tankları geliyor' diye haber geldi. Meğer gelenler mekanize bölüğüidi.

Mekanize Bölüğü sırası ile Fakırhane ve Polonya Barakalarını ele geçirip ve limanda son kalan.düşmanı da denize döküp her taraflı büyük bir sevinçle Türk bayraklarını çektiler. Bu taarruzlar sırasında bir er şehit olmuştu.

Güneş batarken Mehmetçik'le Mücahitler Yenikapı önlerinde kucaklaştı. Bunca zaman çekilen hasret ve acılar bitmişti. Ve Barış Harekatı'nın sonuna gelinmişti."

(Barış Güçlü, 1974) 1946

Mağusa

"1974 yılında Rumlar tarafında esir alınarak.Limasol'a götürüldüm.

Kurtulduğum zaman Lefkoşa'ya gittim. Orada tanıdıklarla karşılaştığım zaman bana köyümün Rumlar tarafından basıldığını, büyük hasar ve ölümlerin olduğunu söylediler.

Bu olaydan dolayr hemen o gününakşamı köyüme gittim. Evime vardığım zamanevin darmadttığını, eşyaların çalınuş, bazı eşyaların ise yerlerde altüst bir şekilde olduğunu gördüm. Hemen telitŞa.kapıldım.Acaba çocuklarım ve karım neredeydi?Yaşıyorlarmı? diye kendiYk:endi sordum.

Öldüklerini düşün.p.düğüm zamanı.ıkılmaktaydımama umutluydum. Onların nerede olduklarını köylülere sorduğunuzaman bana bilmediklerini söylemekteydiler. Zaman geçtikçe korkuypr, umudum uis~yitirmekteydim. Köylülerin bir şey bilip bana söylemedikleri bilin.cine kapılımtı! ffi.

Bazı köylüler cer::aretlenip beni, toplu bir mezarın önüne götürüp, Rumlar tarafından öldürüldüklerini ve buraya gömüldüklerini söylediler.

Bu olay beni çok:çten yaralamış çok değer verdiğim canımdan çok sevdiğim karım ve çocuklarım.Rumlar tarafü.cla:ıtı barbarca cımdan öldürülmeleri onlara karşı kinimi daha da artırmıştı.

Şimdi her zamansöyleyeceğini.tgibi Rumlarla nasıl bir barış içinde yaşayabilirdik ki: Benim karım ve ÇQcuklarım öldüren insanlarla birlikte onları hiç bir zaman affetmeyec~m.

(Cenk Sağ, 1974) 1939

Lefkoşa

"15 Temmuz 1974 yılında Lefkoşa'ya arkadaşlarım ile birlikte görevliydim.

15 Temmuz günü alanma geçmiştik. Bize 0 güne kadar vermedikleri silahlar vermişlerdi.

19 Temmuz'ta şimdiki Meclis olan yerde Karargah kurmuştuk ve Tabur Komutanı 19 Temmuz gecesi hepimiz yanına çağırır. Biz de hemen Tabur Komutanının yanına gideriz. Ben de diğer arkadaşlarım Tabur Komutanının ne söyleyeceğini merak ediyorduk.

Tabur Komutanı bize yarın çıkarmamıza söylediği zaman büyük bir sevinç yaşadık. Bu olay üzerine herkesi çıkarma için hazırlıkların yapmak için bölüklerine ayrılır. R. unlu arın az çokti yapacaklarını biliyorduk. Tabur Komutanı ise bana depolardan sorunu olduğunu ve yanında görev alacağımı söyler.

Bu arada bir Mücahit yanıma gelip bu müjdeyi diğer arkadaşlarına duyurmak için izin ister. Ben de ona izin veririm.

Bu olaylar üzerine çok sevinmiştim; Sevinçten çok acıkmıştım. Günlerce güzel yemek yiyememiştım:

Tabur Komutanı ise Mücahitlere gerekli talimatlar veriyordu. İş bitince bana acığın söyler. İkimiz de acıktığımızdan dolayı Karagahın altındaki yemekhaneye ineriz. Aşçılar bizi yemekhanede görünce çok sevinirler. Hemen bize bir şeyler hazırlamaya çalışırlar. Yemeklerimizi büyük bir sevinçle yeriz.

Yemeklerimizi yedikten sonra ikimizde bölüklerimize gitmek için ayılırız. Ben Bölüğüme gittiğimde telefon çalar. Telefonu aldığım da bir Mücahit bana 'gözümüz aydın uçaklar paraşüt atıyor' der. Ben ilk inanmamıştım. Ben de 'çocuğum doğru mu gördün?' diye sorarım. O ise 'Evet Komutanım' der. Ben de doğru olduğuna inanır~ için su depolarına çıkarım. Merdiven ile su deposunun üzerine çıktığımda Hamit:ğy tarafında uçaklardan paraşütlerin indiğini görürüm.

Bu sırada iki tane mermi başımın yanından geçip su depolarını deler. Su depoları şiddetli bir şekilde akmaya başlar. O saat ölebilirdim, Hemen depodan aşağıya inip Bölük Komutanına bu güzel haberi vermek istedim. Aşağıya in~ Bölük Komutanı odasında yoktu. Bölük Komutanını sorduğumda Bölük Komutanının başka bir mevziye gidip A4 makinelerini çalıştırmaya gittiklerini söyler.

10-15 dk. Sonra biri bize-telefon açıp Bölük Komutanının öldüğünü söyler, Onunun bulunduğu.1.nevzile bizim mevzi arasında 5 dakikalık bir mesafe vardı. Ne yapacağımı/ne söyleyeceğimi bilmiyordum.

Makineli tabancalarla Dalıpkoşarak Bölük Komutanının bulunduğu mevziye giderim. Mevziye gittiğim zaman çok korkunç bir durum ile karşılaşırım. Rumlar Bölük Komutanının ellerini ve ayakları ip ile bağlayıp aşağıya sarkıtmışlardı. Bu arada Runılar'ın atışları taralıksız devam ediyordu.

Bir Mücahit yanıma gelip olayı anlatmaya çalıştı. Bu korkunç olaya bir türlü inanmalcıstemiyordani.

Bana bu olayı dattı bir saat önce FJ'1.ğır Mehmetçik adaya ayak basar da ölürsem gam yemem' demişti.

Hemen yanına gittim, onu kucağına aldım. Vücudunda o ölümün soğukluğu yoktu. Bana gülüyordu. Bana gülerken kucağımda ölür.

Hayatımda güler.ekmutlu birşekilde ölen insan görmemiştim.

Rumlar bir kez, <İmbarbar öldüldarmı•kanıtlamışlardı."

(Ergün Uysal, 1974) 1934

Lefkoşa

"Ben.15 Temmuz 1974 günü-Sakarya Bölüğünün emir komutasını aldıktan sonra.seferberlik ilan edilmişti

Bölüğün 60 civarında olan genel sayısı 300'ye çıkarıldı. Görev. Sıfka:ıya, bçJgesini çepeçevre savunmakt, 13umaksatla 3 piyade takımı ve silah takımı savunma mevzilerini işgal ederken 2 piyade takımı da ihtiyatolarak görevlendirilmiştir.

duyuyordum, düşmantanklarımnkarakol bölgesine girdiğini vebölüğün dağıldığını
öğrendim.

Öğleden sonr 1:J~loşa-Mağusa ana yolu üzerindeki gübre ambadari bölgesinde
mevzime gir~|..~~~~t:~'()~,,~ ~-1.~\\~e.1:\\b\\)a~\\|a a\\e\\e~eie\\.

bü~ç~a).m'oa\\ar~}a!~\\el\\, 'l em\\um1~')()~eil\\~l~i~ i,~~~~\\~~~~

bölgesineyoğun atışlşyaparak, aynı.bölgeden piyadenin yapmakistediği taaruzları
desteklemişlerdir.Bit.llölgede gelişçu.düşmantaaruzlan karşısında bölüğüm 4 şehit
ve 9 yaralı vermiştir.

Akşam üzeri sa.yıunayadevaıpedilmiştir.

Gece saat 23.00.sırlarında, Sane.akKarargâhından verilen emre göre, bu akşam
çekilme planım yapma.tlllbölüğümle beraber halkı da yanımıza alarak Suriçi'ne
çekilmem emrediliyordu. Çünkü Karakol Bölüğü ile Baykal Bölüğü'nün sur içerisine
çekildikleri, dışarıda yalnız bizim kalçlığımızve sabaha yakın her istikametten
düşmanın taarruzlarını bize yönelteceğinin kesin olduğu bildiriliyordu. Barış
Gücünün aracılığı ile hastaların alınmasını istedim. Bana Barış Gücü'nün teklifini
bildiren Karargahın emri şöyle idi, ~sivil Halkı ve yaralıları Barış Gücü Kampına
götürün, Barış Gücü oradan nakillerini yapacaktır'. Bizim için Mağusa Suriçi'ne
gitmek Barış Gücü kampına gitmekten daha kolaydı.

Gece saat 03.00 civarında Takım komutanı arkadaşlarla oturduk ve bir durum
değerlendirmesi yaparak çekilmeye karar verdik. Ancak düşmanın nereye gideceği
hakkında hiçbir bilgimiz yoktu. Bu nedenle ilk iş olarak 30 kişilik bir rehber takımı
hazırlandı. Mücahitlere şimdiki sakarya Otel'i'nin bulunduğu yerden hareketle,
Fakirhane istikametine gidilecek ve arazideki parselasyon için yapılan sutrelerden
yararlanlmca, mümkün mertebe düşmanla temastan kaçınılacak diye emir verdim.
Maksadım güzergahtaki düşmanın durumunu öğrenmektir-Rehber takımının hareket
saatinden bir saat geçmesine rağmen o güzergahta sıcak temas olmadığını anladım ve
sığınaklardaki halka nasıl hareket edecekleri konusunda ve özellikle sessizlik
istememe rağmen sığınaktan çıkan ve çekileceğimizi duyan herkes evlerine koştu.

Halkın arkasından bütün mevziler boşaltıldı ve gecenin karanlığında Mücahitler
ancak kendi silahlan ve mermileri ile aynı güzergahtan çekildik. Düşman

Fakir hanedeki arazide bulunmaktaydı. Gece Mücahitlerin kucaklaşması ile çekilme işi bitmişti.

Bundan sonra amaç ne olursa olsun düşmanı sur içine sokmamaktı.

Tabur Komutanı yeniden birliklerini tertiplede ve surun savunulması için gereken tertipler alınmıştı.

Diğertaraftan da Tanrıya 'Bizleri; Rumlar karşısında, halkımız yanında, insan canını pazarlık meszuu enirmedi' diyerek şükrediyorduk.

06:00'da bölüklerimizde Müc.~tve halktan kimse yoktu.

Kısa zamanda elimizden geldiği kadar halkı Rumlar' dan korumaya çalıştık."

(Gürel Borucu, 1974) 1949

Mağusa

"1974 yılında K.alburnu bölgesinde askerlik: yapmaktaydım.

Bil" gün okullar l>ölgesinde .n.öbet tutarken üsteğmenimiz beni ve arkadaşlarımı bir kamyo.n.akoyup K.uruoova köyü:~ götüreceğini söyler. Ben de bu olay üzerine Komutanınaradyo:m1.1/~abilir miyini"?Diye sorduğumda Komutammise ne yapacağın:ıızı nereye.gid,~ceğimizil>iliniyorum o nedenle almamamı söyler.

Hepimiz kamyo.u.a.bınip yola ~Qyulduk. Hepimiz bir merak ve endişe içindeydik. Tam Kuruova köyüne d<ığı"u giderken. denize doğru yol almaya aşıladık. Biz hemen komutanı:ı;za 'nereye git.ljypru.z dedik. Komutanımız ise 'Biraz sonra görürsünü' der.

Biraz.ilerledikte:ı/ş.onra toprakz!>iryolda durduk. Hepimiz aşağıya indik. Komutankarşıdaki.tep:eyi.görüp görüer;lğimiz sordu. Hepimiz 'görüyoruz' diye cevap verdik. Karşıdalçj.tepede Rum.iajzargfilu verdi ve Rum bayrağı dalgalanıyordu.

Komutan o tepey~.saldıracağını.ı:ve orayı teslim alacağımızı söyler. Saldırısı yapmak için havanını~8J;armasını bel{Je<lik. Saldırı için hava kararana kadar hazırlıklar yaptık,

Havaikararınca.Y~vaş yavaş~iç{).gruplar ayrılarak tepeye çıktık. Tepenin çevresinde..gruplar.halinde mevziler/Qlışturduk.

Çok heyecanlıydık.. Bizleri nel~r.n. beklediğini bilmiyorduk. İlk önce üsteğmen tepeye ateş atar. Ayrıca gönüllü üçcl.9-ı:ı:fyiücahit tepeye tırmanırlar. Üç dört M.üvahi tepeye tırmamnca.sateş etmemizi SÖyJ~l~r. Daha sonra biz de onların yanına ~idraır...

Rum mevzilerine girdiğimizd~fJ:üçhir Rum ile karşılaşmayız. Ancak Rumlar'ın bir iki saat önce Rum mevzilerinde oldıııdarmı kamptaki yiyeceklerinden aıııııı.

Bu durumdan dolayı köyüm~e/geri döneriz."

(Hasan Babalikki, 1974) 1951

Lefkoşa

"Havanın çok güzel olduğubirgün yürüyüşe çıkmaya kararverdim. Fakat havanın...güzel olmasubile yaşadığım o korkunç ve acı veren-günler. biraz olsun bile unutturmuyordu.

Soka,k sokak dolaşıyor, evlerinyıkılmış oluşunu ve kimsenin olmamasını gördükçe üzüntüme.biriyenisi daha.i;atlamıyordu. Daha sonra gazetecilerle birlikte hastahanenin yolunut.ttuk. Küçükbirihastahane olmasına rağmen hasta insanlar çoğunluktaydı. Hatta.Jış.zı . hastalar ağır olınanlarına..rağmen, yatak ve oda yetersizliğinden ayak@Jedavi edilneye çalışılıyordu.

Bu üzüntü vericiçayları gördükçeçim daha kötü olmaktaydı: Hastalar tedavi edilirken-daha da gelemli.stalar vardı.

Örneğin bir taneş.i.izi parçalapmış. olarak kucagında 3 yaşında çocuğu ile hastahaneniin.kapısın~.içeriye girimelcteydi. Gözlerindekiçaresiz bakışları şu an bile anımsayabiliyorum. Diğeryanda biranne çocuğunun felç olduğunu ve hiçbir zaman yürüyemeyeceğininidolcf;(.)fdan öğrenin(>l;)feryatlar içinde haykırmaya başlaması ve bu olaylarurhepsi üst üste~ gözümün önüide olması beni yaralamıştı ki bugün bile aklıma-geldiğide kencljui ağlamam~için zor tutmaktayım. Daha sonra gazeteciler ile birlikte bir kaç eve>çiftlik bir evdeck:ıdının boğularak öldüğünü, başka bir evde iki çocuğun cesetlerini;başka odada ise annelerinin cansız bedenini gördüm.

Bu olaylar hala aklımdan çıkmış değildir. Acımasızca yapılan bu .Hıptırı. unutmak imkansız/~

(Hüseyin Severen, 1974) 1954

Mağusa

"1974 yılında Finike köyünde yaşıyordum. Artık Finike köyünün tadı tuzu kalmamıştı..Mer an öldürülme veya esir alınma korkusuyla yaşıyor, geceleri evde kalmaya cesaret edemiy<:>rduk. Köye zaman zaman Birleşmiş Milletler Barış Gücü askerleri uğramasına.11:lgmehiçbiri.sibizi avutmuyordu. Durum giderek tehlikeli hal alıyordu. Tek arzumuz,Ç)zgürBölg~ye geçmekti.

O sıralarda, bazı köylerden otobüsler, gizli yollardan, İngiliz üslerine, isteyenleri-para karşılığında taşım~ydı. Benimköyde bir arabam vardı. Ben, eşim ve iki çocuğuma,d<>rtkişilik başkabiraile ve Bafçarpışmalarına katılmış ve Baf'in düşmesinden sonra.köy~kaçmayı başarmış köylümüz olan bir Mücahit'i arabama alarak İngiliz Üslerinej."tmekiçin yola çıktık. Gün akşam olmuştu. Şüphe uyandırmadan, tek tekköylerden geçiyorduk. Kavaklıköy'e geldiğimiz zaman biraz dinlendik:Daha sonra,:Ceyhanköyü yakınlarından dağadoğru giden toprak bir yola girdik.Yol aşın derec~e bozuktu. Arabamızın lastikleri her an patlayabilirdi. Korku yaşıyorduk, Bu korkuile.ilerlerkenönümüze eski bir köprü çıktı. Sağlam olup olmadığını bilmiyorduk. Toprak yola girdikten sonra arabanın ışıklarını söndürmüştüm ve ay ışığından yararlanarak ilerliyordum. Köprüyü kontrol ettim. Geçilebilirdi. Köprü geçince önümüze ilk kez gördüğümüz içinde kimsenin yaşamadığı bir köye çıktı. Burası Yerovası köyü idi. Köyde hiçbir evde ışık yanmıyordu. Işık yanmayınca köyde kimsenin olmadığını anladık. Bu arada arabamızın motoru çalışmamaya başladı. Hepimiz çok korkuyorduk. Araba işlemeyince Rumlar'ın eline düşmekten korkuyorduk. Aradan biraz vakit geçtikten sonra tekrar arabayı işletmeyi denedim ve motor çalıştı.

Hepimiz çok sevinmiştik. Sevinçle arabaya atladık.

Bir süre gittikten sonra Malya köyüne geldik. Rum karakolunun yanından geçmek zorundaydık. Asfalt yola çıkınca arabanın ışıklarını yakmıştım. Polis karakolunun önünden geçerken endişeliydik. Faka kimseler yoktu. Biraz sonra Rum köyünden geçecektik. Allah'a sığınarak 'İnşallah Türk olduğumuzu fark etmezler dedik ve köye girdik. Kahvehaneler insan doluydu. Kış olduğundan herkes içerde oturuyordu. Köyü tehlikesiz bir şekilde geçtikten sonra derin bir oh çektik.

Tekrar bir Rum köyüne girdik. Burada ise kimse yoktu. Kısa bir süre sonra Düzova'ya geldik. Düzova büyük bir Türk köyü idi. Ancak geçtiğimizde bomboştu. Çünkü Düzova halkı İngiliz üslerine taşınmıştı. Köyün ortasında barikat vardı ve önünde askerler duruyordu. Barikatin önünde duran askerleri Rum askeri zannetmiştik ve 'Yazılç bu kadar yotgeldik ve son anda Rımlar'ın eline düştük' dedik.

Sinir ve üzüntümüzden neredeyse ağlayacaktık. Barikata gelince çaresiz durduk. Asker İngilizce konuşmuydu. Hepimiz sevimmiz.

İngiliz askerlerinereye gittiğini izliyorduk. Bende 'Hasta vardır. Onu Limasol'a götürüyoruz' dedim. İngiliz askeri kızınamınca barikadı açtı ve geçtik. Hepimiz çok rahatlamıştık.

Daha sonra Limasol-Bafna yoluyla yola devam ettik,

Bu yolculuktan sonra üslere vardık. Artık üstlerdeydik ve vakit gece yansı geçmişti. İngiliz Üsleri'nde bir akrabamızın yanına dört gün kaldıktan sonra Kuzey Kıbrıs'ı ataşındık."

(İsmail İpek, 1974) 1950

Tuzla

"15 Temmuz 1974 tarihinde, seferberlik ilan edilince Mustafa Hoca Karargah'ta göreve-başlamış, Mücahitlik görevi dışında şehitlerimizin defin işlerini yürütürdü.

1974 yılında limanı ele geçirmemizden sonra limandaki yiyecek ve sigaralar sur içine taşınmış ve bidildimize gönderilecek sigaralar seferi Karargah'ta dağıtmaya başlanmıştı.

Karargaha sigaralarını almak için Mustafa Hoca gelmişti. Mustafa Hoca aynı zamanda av sporuna meraklı, çok iyi bir avcı idi.

Sancaktar çok iyi Vardı Hocay-şaka yollu 'Yahu hocam bir insan hem din adamı, hem asker, hemde avcı olabilir mi? Bu nasıl iş ...' diye sordu. Hoca da 'Komutanım ben yobaz, teğelim' diyec-vap verdi. Komutan bu kez Mustafa Hocaya yaşım sordu o da söyledi,

Komutan Mustafa'ya; Hocaya Mücahitlikten terhis edilip yalnız şehitlerin defin işleriyle ilgilemesini istedi. Mustafa Hoca da sesini yükselterek kabul etmedi.

Mustafa Hoca şöyle der 'Allah! ana şehitlik mertebesine ulaşmayı nasip etsin, beni de ere yüksek mertebeye, en şeyefli rütbeye ulaştırın diye dua ediyorum. Beni Mücahitlikten alırsanız bu şansımı kaybederim. Hem ben şehitlikte yerimi de kaybederim' der ve sigarasını alıp oradan ayrılır.

İkinci Barış Harekatı başlayıp; Rumlar Suriçi'ne girdiğinde havan mermisi Mustafa Hoca'nı bulduğug mevziye isabet eder ve şehit olur.

Ve arzu ettiği şehitlik mertebesi Sınlaşıp."

(Kadir Şişma 11; IQ'74) 950

Mağusa

"20 Temmuz 1974'de Rumlar Türk köylerine saldırıya geçmişlerdi. 20

Temmuz gecesi ben ve üç arkadaşım köyün tepesinde nöbet tutuyorduk. Rumlar'ın bizimk. ye<geleceklerini hiç düşünmüyorduk.

21. Temmuz 1974 sabahı tepeden Rumlar'ın köye doğru girdiğini gördüm. İlk gördüğ'lerime inanmak istemedi m. Gördüğümün doğru olduğunu anlamak için arkadaşlarımı yanıma çağırdım: Onlar da Rumlar'ın köye girdiğini görürler. Hepimiz büyükl>ıttelaşa. kapılmıştık. H:azırlıksız yakalanmıştık. Hemen tepeden inerek köye gideriz; .E>urumu hemen köy h:alkına anlatırız.

Daha sonra kahvede toplam p tam ne yıltpa.c.âğımızı konuşurken Rumlar kahvenin.içne ateş etmeye başlarlar. Rumlar aralıksız ateş etmeye devam ettikle ri için teslim olmak zorutıda kalıp kahvenin içerisinden topluca dışarı çıkarız.

Hepimizi otobüs\We bindırerek İskele\Ye götürürler. Bizi İskele okuluna yerleştirirler.

Tuvalete bile çıplak ayakla ve arkamı;da silahlı Rum askerleriyle gitmekteydi''k. Elimiz kolumuz bağlı hiçbir şey yapamıyorduk. Bizlere çok kötü davranıyorlardı .

Bir-iki gün sonrabeni ve iki arkadaşımı alarak köyümüze yani Ergazi'ye geri götürürler. Köyümüze' geldiğimiz~ip.Jlii.tün köy halkının derede olduğunu görürüz. Bizi de ikiüç saat deredei!!~ller. Daha sonra beni ve iki arkadaşımı alıp köyün okuluna götürürler. 20 gütl,jr;iJ9~J.l.da alıkoyuyorlar. Okuldan dışarı çıkmamıza izin vermezlerdL i\ilelerimizi bile~t~yorduk:.

Daha sonra tekrar bizi iskele?ye;g9wrurler. İskele 'ye tekrar gittiğimizde insanları perişan bir halde görmü~."¥"işamaktan ümitlerini kesmişlerdi. Tuvalete bile gidemiyorlardı. Rumlar'm elin.qe#ııasıl kurtulacağımızı düşünüyorduk.

Bazen Rumlar istedikleri kişileriseçip gözlerimizin önünde hiç acımadan zalimce dövüyorlardı.

Bu olaylardan sonra 14 Ağustosgecesi Türkiye gemilerinden bomba atınca Rumlar korkularından kaçmaya başlamışlardı.

Ben ve diğer arkadaşlarım Rumlar'm kaçışlarını ancak okulun penceresinden görebiliyorduk.

Bu ilaylar olunca Rumlar henien bizi otobüslere bindirip, Derinya'ya götürdüler. Bize Derinya'da çok iyi davranmaktaydılar. Rahatça hareket etmemize izin veriyorlardı. Derinya'da biriki gün kaldıktan sonra tekrar bizi Limasol'a götürürler.

Limasol futbol şahasına götürclükleri zaman tam 135 kişiydik. Orada bir ay kaldıktan sonra bazıları nızı serbest bırakmışlardı.

Serbest kaldığı fü zaman çok mu (lu olmuştum Y'Ve hemen köyüme doğru yola koyulmuştum."

(Latif Yurtsev, 1974) 1930

Ergazi

"Ben Limasol kazasına bağlı Binatlı köyünde eşim ve kırk günlük bebeğimle kalıyordum.

Rumlar'ın 15. Tem. muz 1974}de kendi aralarında başlattıkları kanlı atışmalar her an Kıbrıs Türküne desinayet edebilirdi Ben Kıbrıs Türkü ve Anavatan Türkiye'nin oldukça ümitsiz olduğunu gördüm. Anavatan'ın K.İ.B.S. garantör ülkeler nezrinde yaptığı 1>arışçıl temaslar bir fayda vermemişti.

20 Temmuz .1974 sabahı Türkçakların sesiyle uyanmıştım. Bunun üzerine derme çatma olan mevzilere koştum: r.H: erkeso gün bir bayram sevinci yaşıyordu. Fakat bu sevinçlemizünisürmemişti. Rumçeteleri en ağır silahlarla Türk mahallelerine ateş etmeye başlamışlardı. Kısa zaman sonra teslim olmak zorunda kalan köylüler çareyi kuzey istikametinde bulunan Trodos Dağlarına kaçmakta bulur. Ben de birçok köylü gibi Trodos Dağlarına tırmanmaya başladım. Bir anda kendimi köyde acı acı feryat eden alçı-ıbalarmıyanında bulurum. Akrabalarım bana 'ne geldin! Git! Çabuk ol! Rumlar seninde kanım çekip öldürecekler, ne olur git!' dediler.

Bu olay üzerine elime geçirdiğim bir şişe su ile yeninden dağ yolunu tutarım. Yol boyunca yaşlı başlı insanlara ve hamile kadınlara rastlarım. İki üç saatlik yürüyüşten sonra Trodos Dağı'na ulaşıyorum.

Geceyi herkes gibi açık havada geçirmiştim. Susuzluğum yolculuktan dolayı aklıktan öteye ulaşmıştı. Bir anda gözüme uzakta yeşeren ve bahçe görünümünü alan bir yamaca ilişir. Ancak yamacayaklaştığım zaman su olmadığım görürüm. Yorgunluğum arttıkça karamsarlığım da artıyordu. Bu sırada arkadaşlar ile birlikte İngiliz üslerine geçme olanağını tartışıyorduk. Ama bu tartışma olumsuz sona erince arkadaşlarımla ayrılıp köye dönmeyi düşündüm. Çünkü köyde Türk bulamayan Rumlar'ın dağa gelmeleri kaçınılmazdı.

Bulunduğum yerden Binatlı köyü görünüyordu. Güney istikametine gidersem köyüme ulaşabileceğimi düşündüm. Amacım köye gizlice girip kıyafet değiştirip, başka bir kılığa bürünmekti. Köye giderek yaklaşıyordum. Köye doğru ilerlerken dört bir taraftan mermiler geçiyordu. Bir anda kendimi mermiler yüzünden bostan bahçesinde bulmuştum.

Bu olay üzerine korkuya kapıldım. Aklıma ölüm gelmişti. Yaklaşık üç-dört dakikasonraRumlarrın 'A.nu Bano'l (Yukarı kalk}bağrıışmalarıyla kendime gelmiştim. Cebimdç bulunan beyüzimendili çıkararak sallamaya başlarım. Kısa bir süre sonra etrafım R.u.mn çeteleriyle.sarılmıştı. Endişeye kapılmışım.

Rumlar henı hostanahahçesindenalıp köye<götürdüler. Rumlar köyün girişinde birçok köy halkını alık.öymuşlardı: B~ni de onların yanlarına koyarlar. Hem bize sorulaeseayyorlar; henı de bir tarafta...da ateş ediyorlardı.

Çaresizdik, hiçbir şey yapamıyçrduk.

Bu.arada benimso}kolumda yazılıolan Taksim ibaresi Rum çetesinin gözüne takılmıştı:Rumlar hemen.ne olduğu.nu sorarlar; yoksa senin adın Tahsin mi? derler. Ben de 'Evee deyip.bü.yük.bir tehlik.çdçn kurtulmuşum.•Gözümüzün önünde iki kişiyi öldürdüler.

Daha sonra bizi otobüslere koyup;belirsiz bir yolculuğa çıkarız. Hava iyice kararmıştı.Kendimizi,hiranda LimasolR.um futbol sahasında buluruz. Orada en az 2000 Türk esir bulun.nıaktaydı. Herk~sperişan bir haldeydi Burada ölüm korkusu yerini açlık korkusuna bırakmıştı. II~imizi tek sıra haline koyarak bize birer parça ekmek vermeye başlamışlardı. Banasverilen ekmeği düşürmüştüm, hemen bir korkuya kapıldımwe karanlığın içinde aramaya başlamışım

Bulduğum zaman büyük. bir sevinç yaşadım.

Ben ve arkadaşlarıım spor sahasında üç dört gün kaldıktan sonra bizi Limasol Rum okullarındaki sınıflara yerleştirdiler. Orada Rum çetelerinin her türlü hareketlerine maruz kalmıştık. Üç ay orada kaldıktan sonra Ana.vatan.Türkiye'nin girişimi ile Rum esirlerle takas edilerek ben ve diğer arkadaşlarıım özgür bölgeye geçmenin sevincini yaşadık."

(Metin Özkaraltay,1974) 1945

Dikmen

"1974 yılında R1 unlar Taşkent köyümüze gelip yaşlan 11 ve 12 arasında değişen yaş aralarında, ben de buharlı 60'ayakın erkekleri köyde toplandı. Ertesi gün, komşu köylerden gelen 20 erkek Türk'ü aramıza getirdiler. Hiçbir ihtiyacımızı karşılamamışlar, emimize izin vermiyorlardı.

Aldıma ölüm kılıcı ve bir de ailemin sağlık durumları gelmekteydi. Rumka, ru kontrolleri yaptık. Ellerimle silahlar bulunmakta ve bize çok kötü davranmaktaydılar. İlil ha sonra bizi <> tobüslere bindirip boş bir araziye götürdüler. Hepimizin yüzlerinde korku ve endişe bulunmaktaydı. Bir şeyler yapmak istiyorduk ama elimiz mahkum ve çaresizdik. Bıyırın bir çukurun önüne dizip hiç acımada ateş etmeye başladılar. Ben kolumdan ve bacağımdan yaralanmıştım. Yanımdaki insanlar kafalarından yığılgüslerinden yaralanmışlardı. Her yer kan içindeydi. Ağrı çokdu ve Ruların "Bunların işi tamam, çukura atıp gömmeye başlayalım" demesi üzerine yanımda bulduğum çiritağacı arkasına saklanıp kaçmaya başladım. Onca insan ölmüş bazıları yaralı pişsa da onları diri diri gömmüşlerdi. Yürümeye başladım. Ağrı gittikçe artmaktaydı. Uzun bir süre dağlarda kanlar içinde, kurşunlarla beşer yaşadı. Daha sonra, köy karşıma çıktı, bitkin bir halde o köye vardım. Köy halkı hemen beni hastahaneye götürdü. Çocuklarımı ve karımı gördüğüm zaman çok mutlu olmuştum.

Ama en yakın arkadaşlarımın barbarca öldürülmesi aklımdan ve gözümün önünden çıkmıyor.

(Mehmet Karaca, 1974) 1939

Lefkoşa

"19.74'de Lefkoşa'da Mücahifiken bir gün komutanım ile belediye pazarının içersinden geçerken komutanım mevzileri kontroletmemizi istedi. Bir mevziden düşman»ğQJ'.ebilmeki için mazgal deliğinden bakmak istedi ben ise kendisine dikkatli olmasını SQ. umlar'ıml~likten kurşun a; tabileceklerimi •• söyledim.

'I'am mazgal de}iğ~den eğilerek/geçmeye çalışırken, mazgal deildiğine gölge düştüğü için çenesinde it.vurulmuştu. Çok korkmuştum. Ne yapacağımı şaşırmıştım. Hemen komutanımı alıp önu has~eye götürdüm: Ciddi bir durumu yoktu. Çenesine iki üç dikiş<atılm.ıştı.

Yin~bir gün konıptan olduğum günlerde idi, Lefkoşa'da Mesut Apartmanında uçak savar.mevzimi ibul1ınmaktaydı<Mesut Apartmanının en üst katında bir oda,ms. bulunmaktaydı ve o oda;cığın kapısını devamlı kapalı tutmaktaydık. Eğer açık tutulursa.iniazgal-deliğitucierRumlar'k:urşun atardı, .Her zaman Mücahitlere kapıyı kapahtutunalarım söyl~ı-dim.

Bir>gün BöfrikI<.ö.mutan beni yanına çağırdığı için Mesut apartmanından ayrılmıştım.

Taq., ayrıldığı m~s~tlerde Mu.ca.hitarkadaşlarım kapıyı açık unuttukları için bir mücahidimiz uçak savar önünde yatarken Rum mazgal deliğine kurşun atınca askerimiz kolundatıy aralanmıştı."

(Selim.Hamitoğlu, 1974) 1936

Lefkoşa

2 Temmuz 1974'te Mutlular Barış Harekatında Baykal Bölüğünde Bren makineli tüfek nişancı olarak görev yapmaktaydım.

Savaşın başlaması ile Rum Baykal'a saldırmaya başlamıştı. Akşam kadar tüm inkanla, bizim ile karşıt), {QydukGe.c;eyarı sancaktarından verilen emir ile gizli tünelden Suriçi'ne çekildik. Yeni düzenlemede I. Bölük ile birlikte Akk:ule Bölgesini savunma görevini üstlendik.

Mevzilerimiz tam Baykal Bölgesinin karşısında idi. Üç gün süren şiddetli çarpışmalardan sonra 22 Temmuz 1974 saat 17.00'de ateşkes emri verildi. Rumlar bu sırada Baykal Bölgesini ciğimiz ev ve dükkanları yağmalamaya başladılar. Gözümüzün önünde helikopterimiz Rumlar tarafından yağmalanıyordu. Yağma günlerce devam etti.

27 gün süren düşman çatışmalarını 15 Ağustos 1974 akşamı Türk Barış Kuvvetlerine ait kariyerlerin Mağusa'ya gelmesi ile sona ermişti. Fakat gelen esas ordu değildi. Gelenler 28. Tümen öncü birlikleri idi ve gelenler sanayi bölgesine üstlenmişti.

Bölgenin düşmandan temizlenmesi ile esas taaruz 16 Ağustos sabahı yapılacaktı. Ve bunun için kılavuza ihtiyaç vardı. Tabur Komutanımız Rumca ve İngilizce'yi anadili gibi konuşan mücahitlerden 40 kişilik bir kılavuz takımı seçti.

Takım Komutanı komutasında Ferabzat Hocaoglu'nın kullandığı hurda bir otobüse binip hareket ettik. Lefkoşa'ya doğru ilerliyor ve hiç ışık yakınıyorduk.

Mağusa-Lefkoşa yolunu takip ederek Ten-Ten fabrikası önünde Türk ordusu ile birleştik. Bizi Fiber-Flass tekne imalenden fabrikaya götürdüler. Burada mekanize Alay Komutanı bizi kalacağımız yere götürdü.

Geceyi fabrikada geçirecektik. Herkes kendisine kalacak yer ayarlamaya çalışıyordu. 27 gün sonra ilk defa rahat bir uyku uyuyacaktık. Halıları serip üzerine yattık. 16 Ağustos sabahı iki kolda taanıza kaldık. Tümenin bir bölümü Karpaz, diğeri Lefkoşa yolunu takip ederek harekete geçti.

Ben Lefkoşa'ya gideceklerle beraberdim. Mağusa girişi ayluka kavşağına geldiğimizde RMM Ordusunun havan ve top atışlarına maruz kaldık. Ama RMM Ordusu kampına doğru ilerlemeye devam ettik. Rumlar tarafından büyük bir ateş

altına alındık Tanklar hemen yayılmaya başladı. Karşılıklı ateşler sonrası düşman mevzileri terk ederek İngiliz üslerine kaçtı. Daha sonra Derinya bölgesine geçtik ve sınırdaki yerimizi aldık.

"Oto\üs ile başlayan heyecanlı ve korkunç yolculuğumuz sonunda tankla sona ermişti."

(Süleyman Altıntaş,1974) 1940

Girne

"1974 yılında köylerimizin çoğu mallarını, mülklerini bırakarak Baf'a göç etmişti. Ben de Baf'a gidip gitmeme konusunda kararsızdım. Ama hayvanlarımı, harnup ağaçları mı, küçük bahçemi bırakamıyordum. Onları elde etmek için yıllarca çalışmıştım. Ancak Rumlar bize hiçbir şey yapmayacaklarını söylemişlerdi.

İlk başta herşey iyi gidiyordu. Köyden ayrılanlara ilk başta akılsız diyordum. Üstelik her an ölüm tehlikesi ile karşı karşı idiler. Bunları düşündükçe köyden ayrılmamakta iyi ettiğimi hissediyordum. Ama yıllar geçtikçe, gözlerim açılıp etrafı görünce, hiç de iyi yapmadığımı anladım. Eskiden bizim etkimiz altında olan köy Rumlar'ı şimdi sanki büyümlüişler, bize yukardan bakan bir hal almışlardı. Hele Rum gençleri inanılmaz bir tavır almışlardı. Bize ekonomik abluka uygulamaya başlamışlardı. İhtiyacımız olan eşyaları satmazlardı. Giderek yaşam dayanılmaz bir hal almaya başlamıştı.

Sık sık köye gelen Rum askeri bize iyi baktıklarını rahatımızı sağladıklarını durmadan yüzümüze vururtardı, Ürünlerimizden sık sık birşeyler satın alırlar, ödemey~(ğ~lincea, e ödemezlerdi.

Zıllı~ ge~~)fclışelerimiz~ordu. Bize sahte.bğ clçşluk sergiliyorlardı. Çanavargl<i.pıkları\ley'l:ı.allerinden•b()llydi.

1974'de Baf'a iş~ekati ile RUillbır köye bir kaç asket" getir:ri'şlerdiHepimizi camiin aylusu~tpı>~~dılar. Silahlar.ı1111zitesliatmemizi ist{}clil~.llizise 1964 silahlarımızı teslim~iğimizi söyledik. lümlar söyledikleritni;~ınaımayıp eğer silahları vermezse bizi öldüreceklerini söylediler.

Sonumuzungeldiğini düşünüp, kQrkuyakapılmışım. Diğer ~öylüler gibi kaçmadığım için pişmanlık duyuyordum. Kendimi akılsız olarak görüyordum.

Aramızdan iki kişi Rumlar'ın köye yaklaştıklarını görünce Rumlar gelmede köyden ayrılmışlardı. Bizi camide topladıkları zaman ilci kişinin kaçtığını fark.ediıı.ç~ katliam düzenlemekten vazgeçip köyden ayrıldılar. Biz de bu duruma çok sevinmiştik.

Bu olaylardan sonra Kuzeyde bir bölgenin türk askeri tarafıman kurtul<i.ıgunu ve Güney'deki birçok Türkün de Kuzeye geçtiğini duyduk.

Bizde bu olayı duyunca Kuzeye geçmeye karar verdik. Malımız, hayv~fl~w~z~t~ artık; r~m~üzde yok:tu. Arkaya bakmadan Özgür Bölgeye geçmeye karar verdik.

Ye20 kişi ile ~karanlığı~ı~q~anyar~lanarak,. gece yürüyerek gündüz saklanarak, tep.elerdeD4id~ı.ğlard~oooanlarda büyük bir güçlüklerle geçerek kuzeye özgü'lüğe vardık.

Kqzeye.vardığınız;tia hayat1111:z:~(l.ahic. mutlu..o~ınadığımız. kadar mutlu olmuştuk}'

(Süleyman Hadımcı, 1974) 1939

Sazlıköy

S'2Q.'I'emmuz1974 günü Devi~ hizmetinde görevli olarak hizmet ederek alınan bir emirlegörevleri~ıbrakarak~ılahlara sarıldık. Ve altıncı böfükte görev aldım. Tarih 17 Temmuz...1974>idi Birliğimeittihapet.tiğimde öncebana•Takım Komutanı SalifüBey;en sonkulla.ıı<.lığmsilaJl,ııinolduğunu sordu. Ve bende kendisine havan kullandğımı söyledim;ı"ı"ebana birxijavansilahı beş mermi teslim etmişti. Komutanımız t~<.laıı.+gösterilen.yçfdtrmevzi kazmaya başlamış ve istenilen durumagetirmiştil{.i:Qa.ha.;:sonsaJlJl.pılıımızolan Takım Komutam Mehmet Bey gelip Cuma gününunak:ş?IDüzeri.m.çy~lerimizi deaetledi; Ve ateşe hazır olduğumuzu tespit etti;io (Ogece tüm~l<:~d.aşlamotasyon usulü ile iki saatlık uyku alabilmekiçin anlaşt;ılç:Quumgeı-~~~.çok kritik idi. Ben ilk akşam nöbette olduğamiiçin sabahsııı\peş civarlll<ı"-Jıııvaziyetteiken arkadaşım tarafından uyandırıldım. Ve Beşpıııak dağlaj.J:lpıııtizerindeTürk askerinin paraşütlerle atladığınıgördük. İleıı~nmevziletjııı~girik. Silahlarımızı hazır duruma getirdik. Rumlarta:fa.ıııdanat~ş; yağmuruna.~duk. Rumlar'la yakın olan mevzilerimiz karşılıklıateşaltında/öğleye kadarı.<leyi:İlletti.

Tür-kbirlikleriıı~.Girne ciy~abiryerden, denizden. çıkarma yaptıklarını ve Rumlar'm bu çıkarmaya çok şiddetlinüdahale ettiklerini haberini almaktaydık. Aynı gün öğleden sonranıevzilerimizinyçı-d,eğjstirmesi durumunda kaldığımız için mevzi değiştirdik. Bu kezide makineli tüfeıı mevzisine girdim. Bu arada karşılıklı ateş bütün şiddetiyle devam.etmekteydi. Beııııı/bulunduğummevzi diğer mevzilerin önünde yer aldığı cihetle Ruıııılar'ın uçaksavar gilaıııle mevzime yaptığı atıştan dolayı kum torbalarımız parçalanarak kumların dö.külmesiile mevzimizi terk etmek zorunda kaldık. Üst tarafı açık olan Rum mevzisine çok yakın bir evin bodrum katına sığındık. Arkadaşım ile birlikte iki kişi idik. Rum mevzisine yirmi metre yakınlıkta bulunduğu için bir kaç saat kadar sessiz vaziyette korku içinde bekledik. Daha sonra bizi fark eden Rumlar bulunduğumuz yere bir el bombası attılar, fakat derenin içerisindeki kamışlıkların yüksekliği bombayı engelleyerek dereye düşmüş.ve dereye patladı. Bunun üzerine biz de arkadaşım ile birlikte bulunduğumuz yerden açık alana atlayarak gerimizde bulunan apartman binasına geçmek istedik. Kaçacağımız mesafe yüz metre kadar idi. Tam bu sırada üzerimizden geçen bir Türk jeti Rumlar'ın ateşini

durdurmaya neden oldu, ve son sürat koşarak binaya girerken tekrar ateş açmaya başladılar. Ve trafik lambalarının altında iken mermilerden camların kırıldığı ve parçaları üzerimize düştüğü buna rağmen binaya girmeye muvaffak olduk Bu sırada yaralananlar, ölenler ve paniğe kapılanlar bulunduğumuz ortamdan koşarak vahim bir duruma gelmişlerdi. Zaman zaman alınan haberle moralimizin bozulmakta ve düzelmekte olduğu görülüyordu. Ancak genel olarak bir moral bozukluğu bulunduğu için Gime boğazından Lefkoşa istikametine yönelen ve Lefkoşa'ya giden Türk Silahlı Kuvvetlerine ait bir tankın Mücahitlerin moralini bir anda en yüksek seviyesine çıkarmıştı. Hemler Rum kesimini bombalıyor, askerimiz denizden ve havadan karadaki birleşmeleri tamamlayarak saat altı buçukta ateş kes olacağını ilan etmişlerdi. Ve Mücahitlerin rahatlamalarına neden oldu. Bu durum ateşkes halinde 15 Ağustos 1974,de kadar devam etmiş, Bu tarihte silahlı kuvvetler ikinci kez harekate başlayarak sırası ile iki koldan Mağusa ve Letke yönüne yürüyerek Letke ve daha sonra Mağusa şehrini kurtararak bu günkü sınırlarımıza ulaşmış oldu. Bu tarihten itibaren aradan geçen süre içerisinde sınır boylarında ufak tefek olaylar dışında her iki toplum da güvence içersine, barış içersinden hayatlarını sürdürmektedirler."

(Ziya Çiftçioğlu, 1974) 1938

Bostancı

"1974 yılında Türk birliklerinin Gime civarında bir yerden, denizden çıkarma yaptıklarını ve Rumlar'ın bu çıkarmaya çok şiddetli müdahale ettiklerini haberini aldık. Aynı gün öğleden sonra mevzilerimizin yer değiştirmesi durumunda kaldığımız için mevzi değiştirdik. Bu kez de malçın eli tüfek mevzisine girdim. Bu arada karşılıklı ateş bütün şiddetiyle devam etmekteydi. Benim bulunduğum mevzi diğer mevzilerin önündeydi aldığı cihazla Rumlar'ın ucuşavarsilahı ile mevzime yaptığı atıştan dolayı kum torbalannın parçalanarak Rumların dökülmesi ile mevzimizi terk etmek zorunda kaldık. Üst tarafı açık olan Rum mevzisine çok yakın bir evin bodrum katına sığındık. Arkadaşım ile birlikte iki kişiydik. Rum mevzisine yirmi metre yakınlıkta bulunduğu için üç saat boyunca iarsessiz ve iyette korku içinde bekledik. Daha sonra bizi fark eden Rumlar bulundukları yere bir el bombası attılar, fakat derenin içerisindeki kamışlıkların yüksekliği bombayı engelledi ve dereye düşmüş ve dereye patladı. Bunun üzerine biz de arkadaşım ile birlikte bulunduğumuz yerden açık alana atlayarak gerimizde bulunan apartmanı nasıl geçmek istedik. Kaçacağımız mesafe yüz metre kadar idi. Tam bu sırada üzerimizden geçen bir Türk jeti Rumlar'ın ateşini durdurmaya neden oldu, ve son süresi bizi şarak binaya girerken tekrar ateş açmaya başladılar. Ve trafik lambalarının altında iken mermilerden camların kırıldığı ve parçalarının üzerimize düştüğü binaların binaya girmeye muvaffak olduk. Bu sırada yaralananlar, ölenler ve paniğe kapılanlar bulunduğumuz ortamdan koşarak vahim bir duruma gelmişlerdi. Zaman zaman alınan haberle moralimizin bozulmakta ve düzelmekte olduğu görülmüyordu. Ancak genel olarak bir moral bozukluğu bulunduğu için Giren eboğazından Lefkoşa istikametine yönelen ve Lefkoşa'ya giden Türk Silahlı Kuvvetlerine ait bir tankın Mücahitlerin moralini bir anda en yüksek seviyesine çıkarmıştı. Jetler Rum kesimini bombalıyor; askerimiz denizden ve havadan karadaki birleşmeleri tamamlayarak saat altı buçukta ateşkes olacağını ilan etmişlerdi. Ve Mücahitlerin rahatlamalarına neden oldu. Bu durum ateşkes halinde 15 Ağustos 1974'de kadar devam etmiş. Bu tarihte silahlı kuvvetler ikinci kez harekate başlayarak sırası ile iki koldan Mağusa ve Lefke yönüne yürüyerek Lefke ve daha sonra Mağusa şehrini kurtararak bu günkü sınırlarımıza ulaşmış oldu. Bu tarihten

itibaren 1947'den itibaren süren içerisinde sınır boylarında ufak tefek olaylar dışında her iki toplum 1947'den itibaren içersine, barışçıl bir şekilde hayatlarını sürdürmektedirler."

(~eki Fedai, 1974) 1938

Girne

"Sancak Karargahında D-VI sorumlusu olarak görev yapıyordum. 15 Temmuz 1974 tarihinde Rumların yaptığı saldırıdan sonra seferi Karargahına taşınmak zorunda kaldık iki-üç gün sonra seferberlik ilan edildi. Seferberlikte benden önce bu görevi yapmış Asım Çelebi de Seferi Karargah'a geldi ve işlere el koydu. Bana yapacak pek iş kalmamıştı.

20 Temmuz sabahı Denktaş'ın yayarak Radyosundan yayınlanan mesajı ile Türk ordusunun adaya çıktığını öğrendim. Şu an caktarımın karşısına çıktım ve cepheye gitmek istediğimi bildirdim. Servet komutanım bu isteğimden çok duygulanmıştı ve takımı teslim almadı. Bu obiyuzerine çok sevindim. Görevimden kritik yer olan Mağusa giriş kapısını korumak için Saat 06.05'te birliğimi teslim aldım; Birliğimi devraldıktan sonra meydanın çok kalabalık olduğunu gördüm. Mevzileri güçlendirmek ve koruma bölgeleştirmek için gerekli çalışmalarını hemen başlattım.

Çalışmalarımız devam ederken işman silahları ile bizi baskı altına almaya başladı.

Bir müddet sonra düşmanın ateşini Namık Kemal Lisesi ve Evkaf apartmanları üzerinde yoğunlaştırdığını gördük. Düşmanın bu ateşlerine dayanmaları imkansızdı. Namık Kemal Lisesi ve apartmanlar üzerindeki düşman baskısını azaltırız diye, düşmanların mevzi olarak kullandıkları bazı yerlere ateş emri verdim. Ateş bütün şiddetiyle devam etmekteydi. Saat 12.00'de doğru halkın ve Mücahitlerin çekilmesini kolaylaştırmak için takviye gönderildi. Bu gönderilen takımın arkasından da Mücahitlerimiz çekildi.

Düşman ateşinin bütün şiddeti ile devam etmekteydi. Saat 15.00 Sıra 1'inde Tabur Komutanı Sadi Oğuz geldi onunla gelmemi emretti ve havan mermileri arasında Yeni Kapı istikametine koşmaya başladı. Ben de koşarak onu takip ettim. Nereye gideceğimiz çok merak ediyordum; Bu koşmada sonra Yeni Kapı Maki Karakol Bölük komutanı ile yardımcısı içeride oturuyorlardı. Yoğun saldırılar karşısında yardım almak için Suriçi'ne gelmişlerdi. Çok tedirgindiler. Tabur Komutanı dışarda beklememi söyleyince ben de dışarı çıktım. Bir süre sonra Altunay Fahri'yi çağırdılar ve haklı çekmek için Karakol Bölgesine taaruz emri verdi.

Tabur Komutanı da bu emri aldıktan sonra yanıma geldi ve 'karım ile çocuklarım sana emanet, bana birşey olursa bunları onlara ver' diyerek cüzdanını çıkarıp bana verdi Çok duygulanmıştım. Ne yapacağımı şaşırmıştım. Cüzdanın içinde altı Kıbrıs lirası ile kimliği vardı.

Bir müddet sonra Tabur Komutam birliklerin sıkıştığını söyleyerek benim de taaruza katılmamı emretti.

Görev başarılmış Karakol bölgesi halkı Suriçi'ne çekilmişti. Altunay'a emanetlerini teslim edip brliğime döndüm.

21 Temmuz 1974, gün ağarırken düşman top ve makineli silahları ile ateşe başlamıştı. Düne göre çok yoğun bir atış vardı. Düşmanın bu yoğun ateşi devam ederken ansızın uçak sesleri duyuldu. Karpaz tarafından uçaklar geliyordu. Jetlerimiz düşman mevzilerini bombaladılar. Jetler geri dönükten 15-20 dakıka sonra dört adet düşman tankı ateş ederek ilerlemeye başladı. Düşman beni~ takımımla koruduğum kapıdan girmeye çalışacaklardı. Mücahitlerime sakın olmalarını düşmanın Mağusa'ya giremelerinin imkansız olduğunu söyleyip, düşman tanklarını durdurabilmek için gerek tertibi aldım dedim. Mücahitlere bu olayı moral vermek için söylememiştim. Gerçekten de düşmanın şehre girmesi çok zordu. Pek çok yerde Karagah bile boşaltılmıştı. Düşman tankları ateş ederek ilerliyordu. Düşmanın atışları giderek şiddetlenmişti. İki saat kadar sonra jetlerimiz tekrar gelmiş ve düşman mevzilerini bombalamaya başlamıştı. Karşılıklı ateşler 22 Temmuz'da da devam etti. Birkaç yere de beton mevzi yaptırdım.

27 Temmuz akşam üeri I. Hazır kuvvet komutanı bana sancaktarın bir emrini getirmişti. Sancaktar üniförmamı çıkarıp siyah gömlek, siyah pantolon giyip Karagahta bulunmamı emrediyordu.

Bu olaylar üzerine 15 Temmuz'dan beri evimi ilk defa görüyordum, evime geldiğimde beni bir süpriz bekliyordu. Evime havan mermisi düşmüştü, Mermi patlamamış tavanı deldikten sonra elbise dolabını delmiş ve tabanda bir metrelik bir çukur açmıştı. Yinede siyah bir gömlek ve pantolon bulup giydim. Seferi Karagaha gittiğimde sancaktar acele Riviere Bar'a gitmemi Tabur Komutanının orada beni beklediğini söyledi.

RivîreBarla gittiğimde benim gibi siya sivil elbiseler giymiş olan birçok arkadaşımdı.

Tabur(Komutanı) yiyecek silan tısmın hat safhaya ulaştığını, bu nedenle oluşturulan Jantimin, liman da keşif yaparak limandaki düşman durumunu, düşmanın nerelerde mevzileti; tını lı uduğunu, yiyecek bulunan ambarların yerlerini ve bu yiyecekleri SuriçFnut~ıyıp taşıyaJ.l.a.yacağımızitesbit etmekle görevlendirdiğini söyledi.

Hisardan sarkıtılatiplerle limanı inilecekti. Temmuz akşamı idi, limana ipe inmeye kalktığımızda Jt.diişgıan bizilıt,El~.m fark ederdi. Canbulat Kapısı yanındaki liman girişinden ginnel<";~Qlc daha Jll.antıklı idi. Tabur Komutanına arz ettik, kabul etti. Giriş kapısının tellerini lceserek 210..l() (pa.limana girdik. Daha sonra limanı ele geçirdik Linianda l.>it" ambarın içinxigit<iim, el fenerini yaktığımda yiyecek ve içki dolu ambarın bir köşç~inde oyunca: i{!D,} jeklergönnüştüm. Dünyalar benim olmuştu. Bebeklerin en güzclini 8,khm ve g<aulcğimini içine soktum. Limandan sağ çıkarsam bunu küçük bir kız ~C>(J.l.lğuna arlllağ' lll ede.cektim.

14 Ağustos sabalı Jull. Barış: i-J: arelcatı başladı. Düşman yine top, havan ve makineli tüfek atışları ile gece dahi J.dı.şman ateşi bütün şiddeti ile devam etti..

15 Ağustos salı da düşman makineleri ile havanları ile ateşe başlamıştı. Ben darbede Rumun ka.la.şnikof markasılalmırlılamıyordum ve, Mücahitlerime .oranla daha çok mermi: lllıyardı.

Hem savaşıyor hem de tektr~sistörlü radyomuz ile habcleridinlemeye çalışıyorduk. Rumun ateşleri giderek şiddetlenmişti. Ansızın arkamı ja..bir~ıglık duydum. Dönüp baktığımda öğrenci Mücahit Volkan Aksoy'u gpniüm, vurulduğunu sandım ama o bağınyprdu. 'Radyoyu dinleyin, Türk asker geliyor; -; Melmıetçiler geliyor' diyordu. Spiker Türk ordusunun Mağusa'ya grdiğini }it,rr) yarı.msaatarası söylüyordu. Saatler geçiyordu gelen yoktu. Moralimiz saatlergeçtikçe .bozuluyordu. Saatler 16.00'ı gösterdiğinde Rumlar'ın... ateşi o güne kadarg<> flıledini izbir şiddete ulaşmıştı. Liman da yanıyordu. Düşman durmadan ateş ediyor; .lVlücāhitlerimiz de bu ateşe karşılık veriyorlardı. Çok şiddetli bir çarpışma oluyordu, Şiddetli ateşe

dayanamayan Mücahitlerimiz giriş kapısı altını ve mazgalları terk ettiler. Ben de takımım ile birlikte giriş kapısının üzerine indim.

Bu arada Evkaf apartmanında mevzilenmiş Rumlar'ın da zırhlı araçlara ateş ettiğini gördüm.

Rumun ateşi şiddetini artırarak devam ediyordu. Köprü üzerinde barınmak imkansızdı. Mücahitlerimiz sur üzerinde ateş ediyorlardı ve hepimizi öldürebilirlerdi. Bunu anlayınca Rumlar'a ateş etmeyi bıraktık ve Mücahitleri susturmak için bütün silahlarımızı sur üzerindeki mevzilere ateş etmeye başladık. Fakirhaneye gelmiştik. Burada düşmanın yoğun ateşine maruz kaldık. Fakirhaneyi girmiştik, artık tamamen Mücahitlerin hakim olduğu Yeni Kapıya giden yoldaydık. Mücahitlerimiz bizi Rum sanarak ateş etmeye başladılar. Vazietimiz kötüye gidiyordu. Ölümü göze alarak kariyerin üzerine çıktım, beni tanıyıp ateşi keseceklerini ümit ediyordum ve sonunda beni tanımışlardı.

Mağusa 27 gün dayanmış, düşmanı durdurmuş ve Türk ordusu ile birlikte zafere ulaşmıştı. Daha sonra kariyer bölüğünün esas görevinin keşif olduğunu, Türk ordusunun 16 Ağustos'da Mağusa'ya geleceğini öğrendik. Keşif ile görevlendirilen Erdoğan Acar ile Mağusa'ya kadar gelmiş ve Muhasarasına son vermiştim.

16 Ağustos'da Atilla Hattı'nı tamamlamak için yapılacak taaruz için Tümen Komutanlığı bir Mücahit kılavuz tımı istiyordu. Tabur Komutanına gönüllü olduğumu ve gitmek istediğimi bildirdim. Fakat komutan 27 gün süren savaş süresince görevimi fazlasıyla yaptığımı, savaşın bittiğini, beni bir daha tehlikeye atmak istemediğini ve görevi başka bir Mücahit komutanına vereceğini söyleyip birliğime gitmemi emretti.

Birliğime geldiğimde kendimi halkın ve Mücahitlerin omuzlarında buldum. Çok duygulanmıştım. Nasıl davranacağımı ve ne diyeceğimi şaşınıştım. Bu sevinç olayları yaşanırken komutanın postası Süleyman Davulcu'nun sesini duydum 'Komutanım, Tabur Komutanı çok acele sizi istiyor' diyordu. Hemen Tabur Komutanının yanına gittim 'Keskin Tümene gidecek; Takımın Komutasını sana verdim. Hemen yola çıkacaksınız' dedi.

Eski ve mermilerden delik deşik olmuş bir otobüse bindik.

Otobüsü arkadaşım kullanıyordu. Mücahitleri otobüsün iki yanına yerleştirmiştim.

Hiçbir olayla karşılaşmadan büyük sanayi bölgesine geldik. Bizi burda Tümen Komutanı karşıladı. Sabah taarruz edileceğini söyleyip bizi yatacağımız yere götürdüler.

Tümen Komutanı Suriçi'ni düşmanların elinden kurtarmıştı. Daha sonra Maraş'ı ele geçirmek için Aşıklar yoluna kariyerler yerleştirildi. Ve Maraş'a hareket edildi. 500 metre gitmiştik ki ikinci bir emirle geri dönüldü. Mücahitlerin kariyerlerden indirilmesi ve yalnızca benim kalmam emredilmişti.

Öyle yapıldı ve tekrar yola çıktık. Süratle sahil yolundan Maraş'a girdik ve belirlenen sınırda toplandık. Sınır çizilmiş ve Kıbrıs Türk'ü özgülflüğe } ra, .u: şn: mır~."

(Zihni Mısırlı, 1974) 1936

Lefkoşa

<1974 yılına Mağusa'da Mücahitlik yapıyordum 20 Temmuz 1974'de Rumlar Mağusa'ya saldırıyordu.

Rumlar öncelikle Sakarya Karakol ve Baykal bölgelerimizi ele geçirdikten sonra Rum kuvvetleri ile Suriçi'ne de taaruz edip burayı ele geçirip bizleri imha etmek niyetinde idiler. Biz ise her an ne pahasına olursa olsun bölgelerimizi teslim etmeden Rumlar'ın taaruzlarına karşı koymak ve Türk Barış kuvvetleri ile birleşinceye kadar mukavemete devam etmeyi düşünüyorduk. Üst komutanlıktan gelen 'Rumlar'ın bölgeden ayrılmasını önleyin' emrinden sonraki gelişmeleri sancağa bildirdik. Mücahidi mevzilere yerleştirip eldeki bölgeleri savunmaktan çok yaşlı kadın ve çocukların emniyetlerini sağlanması ve ihtiyaçlarının temin edilmesi idi. Bu nedenle bir takım hazırlıklar yaptık ve hazırlıkları uygulama zamanı geldi. İlgililere gerekenleri verdim. Sonra f...i, \s~11µJL1.1'.c.mt~&ğ~i~0/<:l~.;~µJ1~fflP!eri düşman...yolladık.

M:t:iharebenin ilk#~alarını dış bölgelerimizdeki Mücahitfor•ve aileleri yerlerinde duramaz. Rumlar'ın muharebe başlar başlamaz sur•dışındaki bölgeyi ısrarla ve Si.riç'te toplan;ihavanları ve diğer piyade silahlarının ateşleri ile şiddetli bir şekilde bas. [1 altına aldılar. Dış bölüklerden durumların giderek kötüleştiğini haberler yorduk.

Namık Kemal Lisesi ve Apartmanlar, kritik yerlerdi. Düşman burasını ele geçirirse sura gele, yollar ve Suriçi'ne). dahaiyi baskı altına alırdı. kontrolünde bulundurabilirdi. Bizim ise Namık Kemal Lisesinde takımımız, Evkaf apartmanlarında ise bir mangamız vardı. Düşmanın şiddetli ateşleri Suriçi'ndeki ve sur dışındaki bütün halkın ve Mücahitlerin moralini bozmuştu.

Bu moral bozukluğu ve şaşkınlık, içinde dışardaki bölükler/ölüyoruz ... düşmanın şiddetli ateşi altındayız... tanklar yaklaştı... havan ateşinden yaralılarımız var...' diye devamlı mesaj gönderiliyordu.

Namık Kemal Lisesi ve Apartmanlardaki Mücahitlerin; ğ.e<J\$Qdakikadan beri devamlı 'mevzilerimizde duramıyoruz, şiddetli ateş altında' diye qiyerektelsizle mesajlarını alıyorduk. Bu sırada apartmanlarda oturan sivil halkı, kadın ve çocuklar sur içerisine bir an önce girebilmek için, Rumun şiddetli ateşi altında sura doğru

koşmaya başladılar. Rumlar'dan korumak için okuldaki ve apartmanlardaki halkı içeri aldık; bunlarla beraber birlikte onları savunmakla görevli olan Mücahitlerimiz de Suriçi'ne gelmişlerdi..Ve Rumlar Namık Kemal Lisesi'ne Yunan bayrağı çekilmişti. Bizim olan yerlerde Rum bayrağı görmek bize çok kötü geliyordu.

Rumlar ve Namık Kemal Lisesi ve Evkaf apartmanlarından sonra Türk mezarlığı içerisine de mevzHendilerve buralardan Mağusa kapısını yoğun bir ateş altına aldılar. Dış bölgelerimizde durum Mağusa kapısından da kötü idi. Rumlar Baykal Bölgesindeki birliklerini takviye etmeye başladılar. Baykal Bölgesinde savaş şiddetlenerek devam ederken Rumlar Ayl:ukaBölgesinde Sakarya'ya ateş etmeye başladılar. Sakarya'ya düşen m.ermilerin sayısını saymak imkansızdı. Sakarya ve Karakol bölgelerindeki gözetti.emey yerlerinde çekildik

Saat n~00'de Karakol Bölgemizi saran Rum tanklarından biri ateş ederek ilerlemeye başladı; Mücahitlerden biri 'Barbaros karakolu düştü, oradakiler şehit oldu,t~~gepy(fD0)~~[bağıınca.halk ve Mücahitler arasındapanik yaşanmaya başladı2.erkes.te:,laş;;ve:,1~9rküçindeydi; Bölük Komutanıyardını:alabilmek ümidiile yardımcı.ş;ilebirilct~;Şuriçi'negeldi, fakat bölge yoğun ateş altında olduğundan dolayı ge:,ridönemeqil~>Karakol Bölgesinde nelerin olduğumbilmiyorduk.

\{: "e:,JfarakolJ.lçğesindeeler olduğunu anlamak, halkvel\fücahitlerimiz sağ ise onları suriçine çekmek için bir grup-taarruz emri verdik

Bölük Fakirfü111e önünde Rum askerlerini yoğun ateşi ile karşılaştı. Daha sonra büyük güçlüklerle\ Fakirhaneyi susturdular.

Halkın ve l\lucacitlerinkarakol bölgesinden sur içine alınmaları sağlandı. Bölgede 3 şehit verdik.

Sur içerisine ikinci olarak çektiğimiz bölge Baykal daha sonra Sakarya Halkı ve Mücahitler oldu.

Gündüz, apartmanlardaki halkı Namık Kemal Lisesindeki Mücahitlerimizi ve Karakol Bölgesindeki halkı Suriçi'ne çekebilmek için takviye takımı göndermiştik. Dışarıdaki bölüklerden devamlı 'Yaralılarımız var, şehitlerimiz çok!' diye feryatlar işitiyorduk.

20 Temmuz 1974 akşamı Tabur Komutanının postası geldi ve komutanın acele olarak beni seferi Karargah'a çağırdığını söyledi. Hemen telaş ile seferi Karargaha gittim. Beni sancaktarın yanına çağırdılar. Orada birçok sorumlu kişi bulunmaktaydı.

Sancaktar Karakol Bölgesindeki halkın ve Mücahitlerin Suriçi 'ne çekildiğini, Baykal Bölgesinin Suriçi 'ne çekilme işlemine saat 23.30' da başlanacağını bunun için Baykal Bölük Komutanına gerekli emri verdiğini ve bu hareketin odada bulunan sancak Karargahı subayları ile istihkam takımı mensupları tarafından gerçekleştirileceğini söyleyerek görevimizde başarılar diledi.

Baykal Bölgesinin Suriçi'ne çekilme operasyonu saat 23.30'da başladı. Önce kadın, çocuk ve yaşlılar sonra mücahitler geçitten teker teker geçerek hendek içerisinde toplandılar ve buradan Suriçi'ne alındılar. Çekilme işlemi tamamlandıktan sonra yardımcısıyla birlikte tünel çıkışı patlayıcı maddeler ile tahrip ettik ve Rumlar'ın tüneli bulup Suriçi'ne girme ihtimaline son vermiş olduk. Bu olay üzerine hepimiz çok sevinmiştik.

Karakol ve Baykal Bölgelerinin Suriçi'ne çekilmeleri başarı ile tamamlanmış ve herkes rahat bir nefes almıştı.

(Zihni Çelik, 1974) 1935

Tuzla

ŞA.HIS(A.D)LA.RI DİZİMİ

Ahmet Hilmioğlu = 15

Ali Fevzi = 16

Ayhan Hüseyin =15

Altunay Fahri = 52

Çetin Cumbezli = 15

Doğan Tenekeci = 24

Erdoğan Acar = 55

Erdal Akça = 13

Eftal Akça = 15

Faik C. Sururi = 16

Hasan Tahir = 13

Hasan Karatay =14

Hasan-Asova = 15

Halil Hasan= 16

Kemal Selim= 15

Kemal İbrahim İrassl 6

Münür Hilmi Şago = 14,15

Mustafa Ali Zihni= 15

Mustafa. Hoca= 37

Sadi Oğuz = 52

Sevim Ebeoğlu = 15

Volkan Aksoy = 54

YER.ADLARI DİZİMİ

Avtepe = 23

Baf = 14,21,35,36,46

Binatlı = 40

Cihangir = 4

Dağyolu = 6

Değirmenlik = 4

Derinya = 39,45

Düzova = 36

Ergazi = 38

Erenk:öy= 6,23

Finike= 33

Girne= 48,50

İskele= J8

Kavaklıköy = 35

Kaleburnu = 33

Lefkoşa= 20,21,24,25,28,30,31,43,44,49

Lefke = 20,49,50

Limasol = 9,10,36,39,40,41

Mallıdağ= 22

Mağusa = 24,25,26,30,31,44,49,52,53,57,58

Malya= 35

Serdarlı = 24

Taşkent= 42

Yerovası = 35

Yeşilırmak = 20